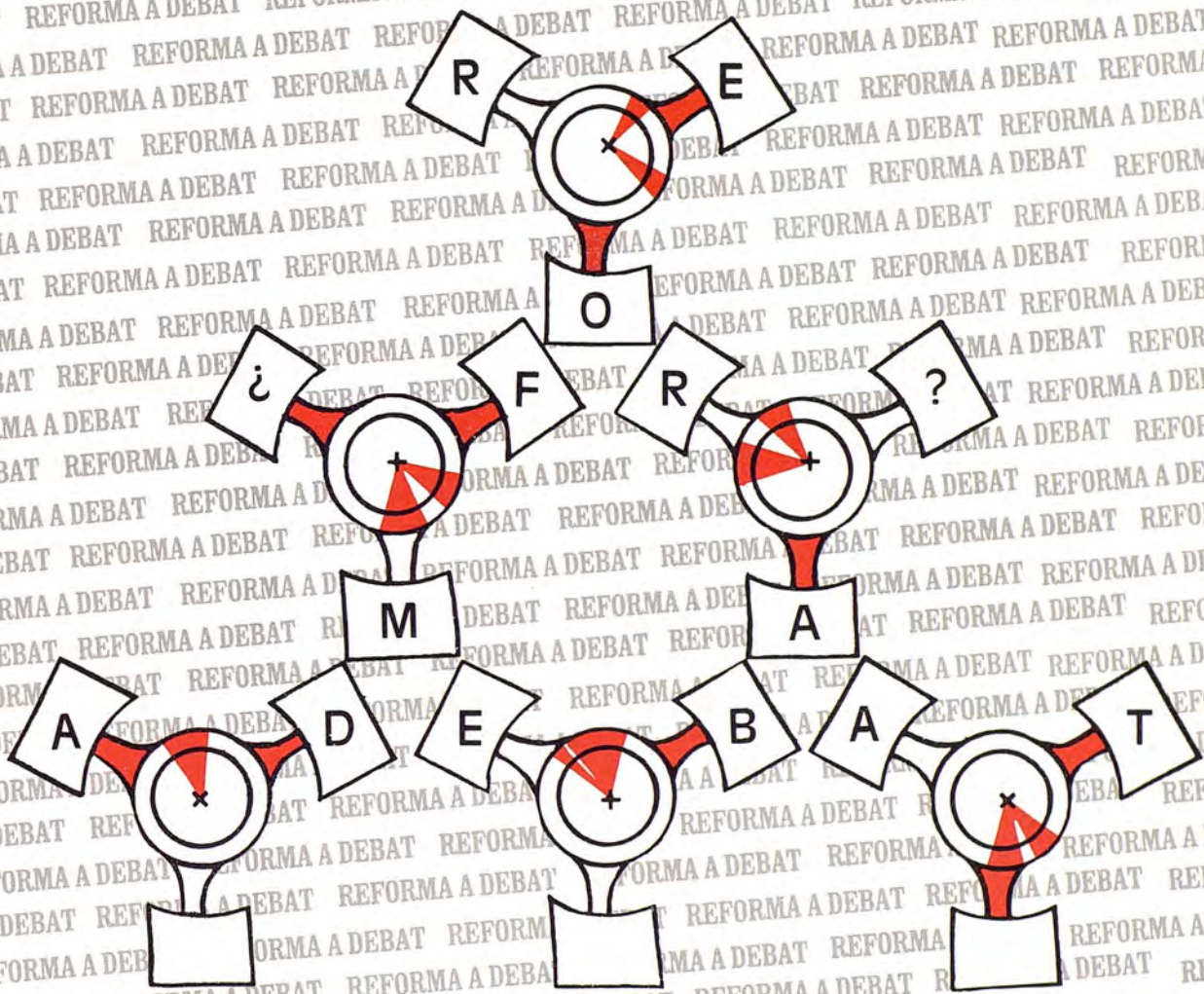

PISSARRA

Revista d'ensenyança de les Illes N° 46 MAIG - JUNY 1988

Qui els unirà?

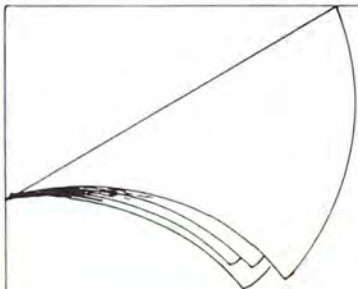
COL·LABORA

Ministerio de Educación y Ciencia

Sindicat Treballadors de l'ensenyança de les Illes (STEI)

C./Vinyassa, nº 14, Ciutat de Mallorca. Tel. 46 08 88

DIRECCIÓ I CONSELL DE REDACCIÓ

Pedro Polo Fernández
Gabriel Caldentey Ramos
Neus Santaner Pons
Mercè Romagosa Ferrer
Tomàs Martínez Miró

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de
l'ensenyança de les Illes Balears

EDITA

Sindicat de Treballadors de l'ensenyança
de les Illes (STEI)

Produït

Obrador del llibre

La revista no s'identifica necessàriament
amb els articles que van signats pels seus autors

dep. legal: PM 533-1979

SERVEI DE LLIBRES ESTRANGERS LLIBRES DELS PAÏSOS CATALANS JOGUINES I LLIBRES INFANTILS

Carrer d'en Rubí, 5
Telèfon 71 38 21
07002 PALMA

INDEX

L'ensenyança tècnico-professional al projecte de reforma del sistema educatiu	4
Conclusiones ponencia Reforma y Autonomias	6
L'idioma modern a la reforma	8
L'educació infantil a la reforma	12
Formació de professorat i Reforma	13
Recursos humans i tècnics en l'educació	16
El Mec i la seva política educativa referent als parvularis públics	18
Els estudiants i la Reforma	19
La radio-ensenyança	21
Reforma del sistema educatiu visto por la C.E.C.E.	22
Educació secundària obligatòria	24
La mestra del circ	26
Debat del projecte per a la reforma de l'ensenyança	29
Trobada estatal de moviments de renovació pedagògica	33
Recerca bibliogràfica	35

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ Editorial □ □ □ □ □

Consideram que el procés de reforma de l'ensenyament, actualment en fase de debat, ha de servir per apropar-nos al model d'escola, que tradicionalment hem definit com a Escola Pública, i que té com a trets característics:

- Ser finançada amb doblers públics i ser gratuïta.
- Que estigui gestionada democràticament i per tots els sectors implicats.
- Que sigui respectuosa i defensora del pluralisme.
- Que sigui científica, dotada d'una pedagogia activa i arrelada al seu entorn.

Per aconseguir avançar cap a aquest objectiu, pensam que la reforma de l'ensenyament, que actualment es discuteix, ha de tenir presents els següents aspectes:

1er. Creació d'un COS ÚNIC de professors per al qual sigui necessària una formació inicial de nivell superior (llicenciatura de 5 anys).

Això ha d'acompanyar-se de les mesures que possibilitin l'accés a la llicenciatura dels professors en actiu que no la tinguin. La formació necessària per aconseguir-ho s'ha de dur a terme a la Universitat. També han de quedar assegurats els drets dels ensenyants que no optin per l'augment de la seva formació.

2on. Les innovacions pedagògiques i didàctiques que planteja el document per a la reforma de l'ensenyament no poden dur-se endavant sense la suficient dotació de plantilles. Aquest fet implica un augment del pressupost destinat a educació.

3er. El desenvolupament de determinades tasques, bàsiques per a la reforma (tutoria, treball en equip, adequació curricular, programació, avaluació, etc.) ha de suposar una reducció de l'horari lectiu del professor.

En aquest mateix sentit hem de recordar que el perfeccionament del professorat ha de planificar-se dins la seva jornada. Els plans de formació del professorat han de preveure la utilització de períodes sabàtics per a aquesta tasca.

4art. Els serveis de suport a la docència han d'estar ben definits i regulats de manera adequada.

5è. La reforma imposa, també, la necessitat de dotar als centres d'una infraestructura adequada (edificis amb instal·lacions convenients, material de treball, etc.).

L'extensió de l'obligatorietat i la gratuïtat plantejaran noves necessitats (menjadors, transport escolar, etc.). També es fa necessària la regulació dels aspectes anteriors que han de contemplar-se com a serveis autònoms, no dependents dels centres escolars i, per tant, sense caràcter d'obligatorietat pels professors.

6è. La nostra Comunitat Autònoma no compta amb els instruments institucionals que ens permetin expressar i articular un projecte específic i autònom per adequar la reforma educativa a la nostra realitat social i cultural.

Per a l'STEI la consecució de les transferències educatives, en contra del parer de l'Administració Central, és una condició imprescindible i urgent per possibilitar l'adequació de la reforma educativa als trets específics que ens defineixen com a poble.

Només amb l'eina per a planificar el nostre sistema escolar (transferències en matèria educativa) podrem possibilitar una vertadera reforma del sistema educatiu, on l'escola sigui un instrument actiu cap a la integració i la normalització cultural de la nostra societat.

7è. L'Administració ha presentat un projecte de reforma del sistema educatiu obert al debat social i s'ha compromès a recollir les propostes dels diferents sectors implicats en el fet educatiu. Per dur endavant qualsevol reforma és condició bàsica l'existència d'un consens, especialment del professorat que ha de dur a terme el major esforç per adequar-se al nou sistema educatiu propugnat.

El professorat es mostra escèptic a causa de l'experiència de tants d'anys de promeses incomplertes, deficiències i carències estructurals, etc.

Si l'actual equip ministerial, responsable d'aquesta reforma educativa, opta per la confrontació i no per un diàleg obert a l'hora d'investir les millores necessàries de les condicions laborals dels ensenyants, quina confiança ens pot inspirar a l'hora de fer efectiva la seva política educativa?

Les reivindicacions dels ensenyants haurien d'esser assumides per part de l'Administració. La resolució dels problemes plantejats és prèvia a qualsevol reforma: Per aconseguir un ensenyament actiu... solució del problema de la Responsabilitat Civil. Per a un ensenyament individualitzat i comprensiu... Increment de les plantilles docents i reducció de la jornada lectiva.

Per a un perfeccionament del professorat... cal planificar els recursos humans (estabilitat dels equips docents, estabilitat laboral dels interins...)

Si l'Administració és conscient de la importància del paper que correspon als docents en el procés de reforma... Homologació retributiva amb la resta dels funcionaris amb la mateixa titulació.

Una reforma educativa que no contempli la millora progressiva i negociada de les condicions laborals dels ensenyants —no podem oblidar que aquestes condicions determinen la qualitat de l'ensenyament— està condemnada al fracàs... I els sectors progressistes de l'ensenyament una altra volta veurem frustrades les nostres expectatives (cada dia més escapçades) d'augmentar la qualitat d'un servei públic fonamental per a qualsevol societat com és el de l'educació.

L'ENSENYANÇA TÈCNICO-PROFESSIONAL AL PROJECTE DE REFORMA DEL SISTEMA EDUCATIU

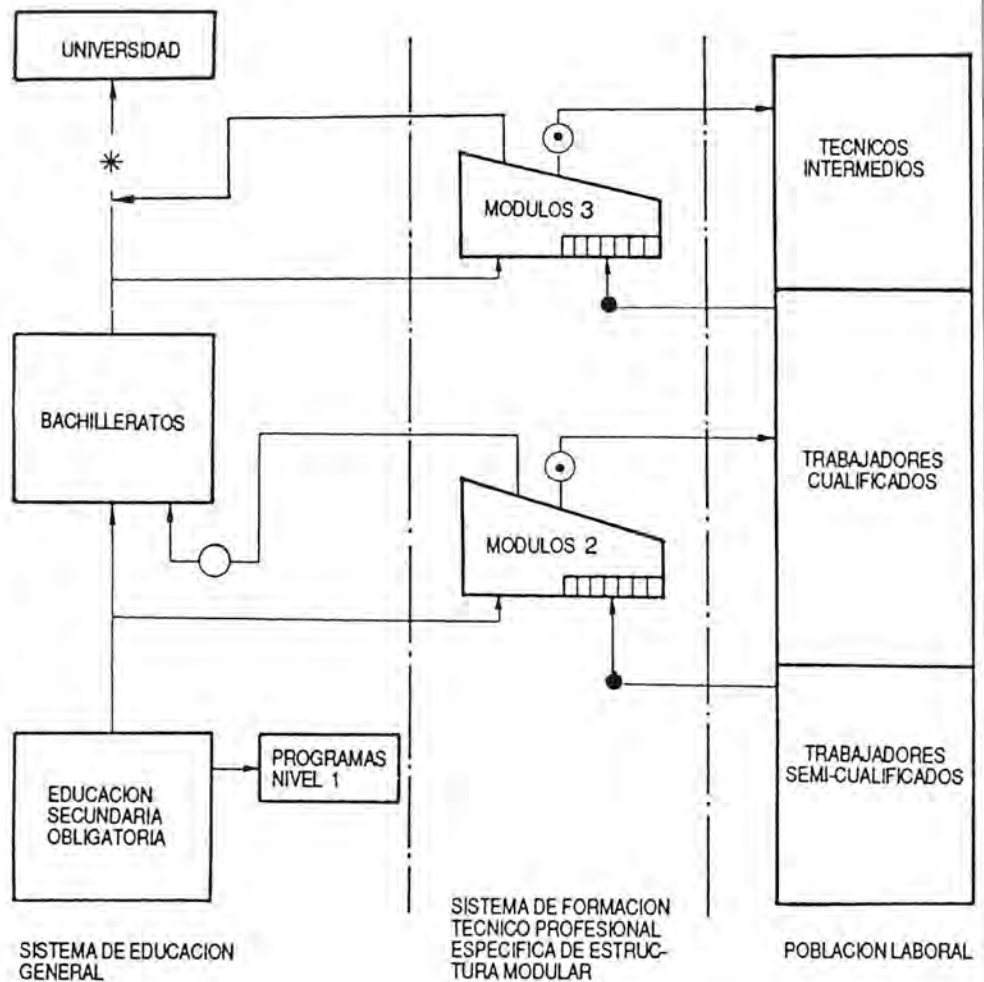
Dins el projecte per a la reforma de l'ensenyança, el nivell que quedava menys explícit era el de la formació professional, per això el Ministeri d'Educació ha considerat oportú presentar, com a proposta per debatre, un document específic sobre la futura articulació de l'ensenyança Tècnico-Professional.

Com a principals particularitats del projecte podem citar:

1.- El compromís d'establir un catàleg de llocs de feina amb les corresponents titulacions, que se ajustaran als nivells professionals estructurats dins el sistema educatiu. Aquests nivells professionals aniran en concordància als existents als països de la C.E.E.

2.- Dins l'educació secundària obligatòria, amés de l'educació professional de base, existiran els mòduls de nivell i com a sortides professionals per als alumnes que no hagin superat l'educació secundària obligatòria aquests programes seran bàsicament ocupacionals i conferiran una qualificació professional als alumnes incrits.

3.- Una vegada finalitzada l'educació secundària i obtingut el corresponent títol acreditatiu, se podrà accedir als diferents batxillerats o als mòduls de nivell 2. Aquests tindran una duració variable, d'un curs o d'un curs i mig, amb un disseny curricular adaptat a la professió que l'alumne vulgui especialitzar-se.

SIMBOLOGIA
* Acceso a la Universidad.
● Certificación Profesional.

□□□□ Requisitos de entrada.
○ Convalidaciones.

● Acceso general mediante requisitos de entrada.

REFORMA A DEBAT

4.- Als mòduls de nivell 3 podran accedir els alumnes que hagin superat els batxillerats específics a cada mòdul. Per poder passar del mòdul 2 al mòdul 3 s'hauran d'aprovar les distintes matèries incloses dins els batxillerats i que s'han realitzat dins les programacions dels mòduls 2.

Els mòduls 3 seran molt especialitzats i tindran una duració d'un curs. 5.-L'estructuració de l'ensenyança Tècnic-Professional a través dels diferents mòduls, s'ha d'entendre com a sortides professionals als diferents batxillerats, no formant un nivell acadèmic específic.

6.-Una important característica, és que podrà accedir als diferents mòduls des del món del treball, a partir de la superació d'unes proves d'accés als mòduls que encara s'han de concretar.

En línees generals el projecte s'ajusta al diagnòstic que el Ministeri d'Educació fa de l'actual nivell de la Formació Professional, i que es podria concretar en una articulació excessivament rígida per poder-se adaptar a les condicions canviants del món laboral i a la necessitat d'una formació de base més polivalent de l'alumne dins el sistema educatiu.

Teòricament consideram que la nova estructuració pot millorar molts d'aquests aspectes, però perquè es puguin obtenir resultats favorables serà necessari que, com a mínim, es donin les següents condicions:

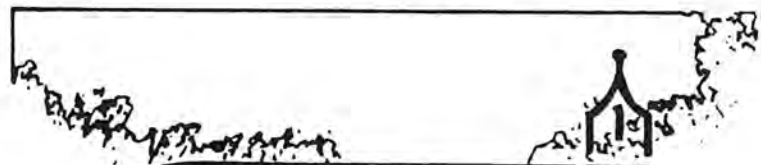
1.-Una adequada planificació provincial dels mòduls més convenients a implantar, tenint en compte la xarxa de centres i les demandes professionals de les distintes zones geogràfiques.

2.- Que els dissenys curriculars dels mòduls s'adaptin a les necessitats de formació professionals de les empreses i que les relacions entre els centres educatius i els diferents sectors empresarials siguin les més fluides possibles.

3.-Que els professionals d'aquest ensenyament tinguin els mitjans necessaris per poder-se reciclar, aconseguint la imprescindible formació per poder impartir aquests mòduls professionals.

4.-Que els distints tallers dels centres estiguin dotats amb el material necessari per poder impartir una ensenyança de qualitat.

Treballador de l'ensenyança VET AQUÍ el nostre SINDICAT

STEI

SINDICAT DE TREBALLADORS DE L'ENSENYANÇA DE LES ILLES

ucste

CONCLUSIONES PONENCIA REFORMA Y AUTONOMIAS

En todo el texto del proyecto las referencias al tema autonómico son, en general, declaraciones de intenciones, sin concretar cómo asumirán las comunidades autónómicas su papel en el desarrollo de la reforma.

Resulta especialmente preocupante la falta de referencias al llamado "territorio MEC". ¿Solo tendrán competencias las Comunidades Autónomas que ya las tienen?. ¿Qué competencias se traspasarán a las otras comunidades? ¿Cómo se van a abordar las diferencias de partida, en infraestructura educativa, que hay entre las diferentes comunidades?

En el texto se nota cierta reincidencia en la idea de que en todo deben servir de referencia las prescripciones generales del nuevo sistema. ¿Refleja esto un temor a que algunas comunidades con competencias pudieran entrar en contradicciones con este planteamiento general?

Se constata, por otro lado, que algunas Comunidades con competencias plenas, no las ejercen de acuerdo con las necesidades de su territorio. A veces, se limitan a copiar legislaciones de otras comunidades o del propio MEC.

Valoramos la situación como crítica en este aspecto. Se puede aprovechar el proceso de reforma del sistema educativo, para dar un salto hacia adelante en el traspaso de competencias educativas; o bien, se puede retroceder, y con la excusa de "armarizar" el sistema, recortar el margen de competencias ya transferidas a algunas comunidades.

Nosotros defendemos un Sistema Educativo en el que las Comunidades Autónomas tengan un amplio margen de competencias en materia educativa.

En general, el proyecto adolece de dirigirse únicamente a una sociedad industrial o post-industrial y no contempla otras realidades socioeconómicas que se dan en el Estado Español. En particular, la realidad de las zonas rurales no cabe en el Sistema Educativo propuesto.

En el momento de poner en marcha la reforma del Sistema Educativo, debería contemplarse la distinta realidad de las Comunidades Autónomas:

a) Algunas Comunidades están en una situación de retraso socioeconómico y cultural ancestral; y necesitan, por tanto, un esfuerzo educativo compensatorio.

b) Otras están en procesos de normalización cultural y/o lingüística que también requieren un esfuerzo en educación.

En el proceso de reforma del Sistema Educativo, las competencias que debería tener cada Comunidad Autónoma son:

a) Realizar el Diseño Curricular propio de la comunidad y participar, con las otras Comunidades Autónomas, en la necesaria coordinación, para elaborar el Diseño Curricular Base del Estado.

b) Analizar la situación real de cada Comunidad, planificando el proceso y el ritmo de aplicación de la reforma.

c) La coordinación con otras Comunidades Autónomas, debe contemplar un acuerdo sobre el número de días y horas de dedicación docente, para evitar un recargo o añadido en determinadas comunidades.

d) Diseñar el plan de formación del profesorado de la Comunidad.

e) Programar y aprobar proyectos de investigación e innovación educativas.

f) Expedición de titulaciones homologables en todo el Estado. (Titulaciones de educación no-universitarias).

g) Evaluar continuamente el proceso de reforma, con capacidad de introducir modificaciones en su desarrollo.

Para las Comunidades sin competencias (territorio MEC), debería crearse un organismo coordinador del Proceso de Reforma del Sistema Educativo. En este organismo deberían tener cabida los MRPs.

Las Comunidades Autónomas deben tener también competencias en cuanto a profesorado:

a) El cuerpo de profesores debe ser autonómico.

b) Deben poder definir plantillas.

c) Deben regular el acceso y la movilidad en el cuerpo de profesores. Contemplando tanto al movilidad interna en la propia comunidad, como la movilidad entre comunidades.

El profesor que acceda a un puesto docente debe reunir el perfil que requieran las peculiaridades del Diseño Curricular que en este puesto docente debe desarrollarse.

El conocimiento de la lengua y/o cultura de la comunidad en que se quiere trabajar deben valorarse, tanto en el acceso como en la movilidad.

Nos preocupa que la lengua y cultura propias de las comunidades autónomas haya merecido tan poca atención en la redacción del proyecto de reforma.

Creemos que la Normalización Lingüística y/o cultural debería ser un objeto prioritario de la reforma del sistema educativo. Lograr que la educación se haga normalmente

en la lengua propia de la comunidad y garantizar la transmisión de su identidad cultural a todos los habitantes, son cuestiones de capital importancia.

Es responsabilidad del Estado establecer un marco legal que permita los procesos de normalización. Se ha demostrado que el actual sirve para cortarlos.

Es responsabilidad de cada Comunidad Autónoma crear su marco legal de normalización lingüística y/o cultural propia. Marcando plazos y medios.

Es responsabilidad de cada centro, a partir de su realidad, diseñar su plan de normalización.

Los principios básicos a tener en cuenta son:

a) Conseguir que la lengua propia de la Comunidad sea la de

relación y aprendizaje en la escuela.

b) En las comunidades con lengua propia, el conocimiento del castellano es un objetivo, que no debe plantearse en forma de mínimos horarios, como ahora. Por el contrario, debe ser logrado mediante un correcto proceso de introducción de una segunda lengua.

c) El proceso de adquisición del lenguaje oral (propio de la Educación infantil) y el del escrito (propio de la Educación primaria), deben desarrollarse coordinadamente. Por ello, debe evitarse un corte a los seis años. Especialmente al tratarse de la adquisición de la lengua propia de la comunidad, en lugares con un proceso de normalización lingüística no completado. En este proceso y en esta edad, la continuidad del grupo y de la metodología es fundamental.

d) Los procesos de normalización lingüística y/o cultural suponen un mayor coste, en medios y en profesorado, que debe ser asumido también por el Estado.

e) Hay que establecer los mecanismos que faciliten la integración de los alumnos procedentes de comunidades con lengua y/o cultura distintas. Sobre todo en las zonas con fuerte inmigración.

f) En la planificación de la formación del profesorado, debe ser obligatorio el conocimiento de la lengua y/o cultura propias de la comunidad en la que se trabaja.

Moviment Renovació Pedagògica
Menorca

VIDEOMOVIE

Autofocus

CVM 03P

THOMSON

REFORMA A DEBAT

L'IDIOMA MODERN A LA REFORMA

Cada vegada que sent parlar de la Reforma i cada cop que llegesc el llibret "Propuesta para el debate" o mentre responc enquestes (ja n'he omplertes dues) em faig la mateixa pregunta: Estam, realment, capacitats per a posar-ho en pràctica i no només sobre el paper? Hi ha coses molt guapes, com els objectius de cada cicle (paràgrafs 7, 16, 8, 4, 10, 4) o els de la formació continuada del professorat (paràgrafs 19.9) que podrien figurar a qualsevol plataforma reivindicativa d'Escoles D'Estiu.

La proposta de reforma educativa fa sorgir massa dubtes per poc que creguem conèixer la realitat del país, quan de proposta hagi de passar a fets. Mirau, el segon cicle de secundària seria impartir "por los actuales profesores de secundaria a quienes se les facilitaria una formación psicopedagógica complementaria para impartirlo con mayor preparación" (paràgraf 11.18, subretxats meus). I es queden tan tranquils i els que som els "actuales profesores" sabem de l'enorme dificultat de dur a terme això. O l'avaluació (capítol 17) que ara, també per llei, ha de ser continua i suport (i no sanció) de l'aprenentatge i no ho és (almenys suficientment). Com s'aconseguirà que ho sigui si no s'ha aconseguit fins ara?

Més exemples. Si ara no hi ha cap interrelació concreta entre els centres d'EGB i els de FP/BUP com es farà perquè n'hi hagi en el futur entre els centres de primer i segon cicle de secundària? (Per cert crec un desbarat gegantí xapar el cicle de la nova (?) secundària, 12-16 anys, distints centres, distints professors... sembla una contrareforma). Si ara no s'assigna suficient professorat especialitzat per a idioma com es farà en el futur, on segons la proposta (paràgraf 8.11) també hi haurà professorat especialista d'idioma al tercer cicle (10-11 anys) d'educació primària?

El llibret de la proposta de reforma, a part de les mentides de la ratio professor-alumnes (quadre 3.5), explica clarament el contingut del nou sistema educatiu, excepte el capítol 13 de l'educació tècnico-professional que és una autèntica divagació.

Ara passem al tema d'aquest article. L'idioma modern s'impartirà als dos darrers cursos d'educació primària (10-11 anys), a l'educació secundària (12-16 anys) i als batxillerats (16-18 anys) (podria ser que també a l'educació tècnico-professional però no ho diu expressament). Es cita la possibilitat d'un segon idioma a Educació secundària i batxillerat (altres hi veuen obligatorietat). En

tots els casos el professorat serà especialitzat.

QUIN IDIOMA? No se'n cita cap pel seu nom. Un idioma modern (aprendre'l i saber-lo usar) és un dels continguts de l'ensenyança de fort efecte fora de l'escola, en el món social, laboral i acadèmic futur (encara que també el fet d'aprendre'l te -pot tenir- tots els valors de l'educació i aquests ésser practicats, per exemple el respecte, per exemple l'educació per a l'autonomia personal, etc.) Tant els pares/mares com l'alumnat tenen unes idees clares sobre l'idioma modern i quin volen aprendre.

Jo crec que la decisió de quin idioma aprendre, hauria de ser competència de l'alumnat (o pares) con tal que fos el mateix idioma a primària i a tota l'educació obligatòria. Això fa un total de 6 anys, temps suficient per assolir un nivell acceptable. A batxiller i a l'educació tècnica professional s'haurien de tenir dues línies ben diferenciades: una per a l'alumnat que comença un idioma i una altra per als que continuen l'idioma de l'anterior etapa.

Els serveis educatius haurien d'assumir la responsabilitat tècnica de calcular quanta demanda de cada idioma hi ha i a on, i dotar-la de professorat.

Tots els interessats, tant Centres Docents, Institucions i particulars, en rebre PISSARRA, podeu omplir la butlleta de subscripció.

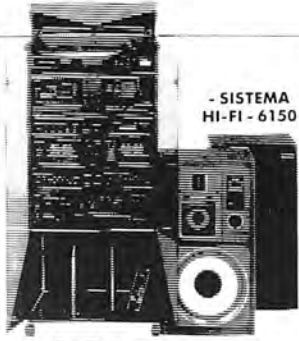
NOM.....
DIRECCIÓ.....
POBLACIÓ.....
es fa subscriptor de la revista PISSARRA. Pagarà l'import (1200 ptes.) (4 números)
.....enviant gir postal o taló bancari barrat
.....per un rebut domiciliat a Banc o Caixa.....
Marcau amb una X la forma de pagament que us interessi.

Retallau i enviau aquest butlletí de subscripció a PISSARRA, c/ Vinyassa, no 14. 46080 Palma, i rebreu puntualment al vostre domicili la nostra publicació

AHORA SANYO ASI DE FACIL

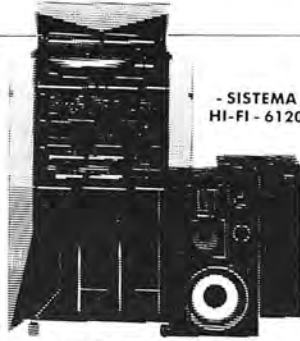
Al contado tenemos los mejores precios del mercado ¡COMPRUEBELO!

SIN
entrada
y hasta **36**
meses para
pagar

- SISTEMA
HI-FI - 6150

8.172 Ptas. Mes

- SISTEMA
HI-FI - 6120

4.280 Ptas. Mes

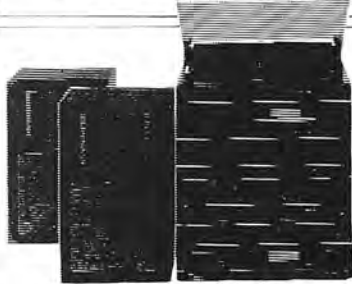
- SISTEMA
HI-FI - 6110

6.226 Ptas. Mes

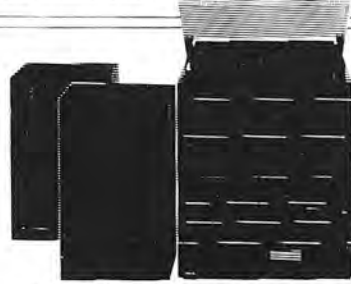
- SISTEMA
HI-FI - 226 W

5.059 Ptas. Mes

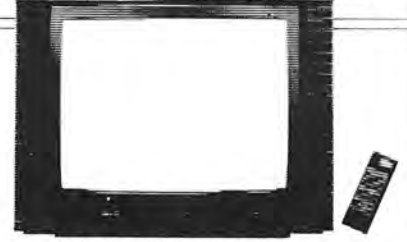
- SISTEMA HI-FI.
W-75

3.772 Ptas. Mes

- SISTEMA HI-FI.
W-17

3.321 Ptas. Mes

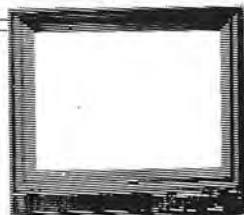
- TVC Mod. - CTP - 8265 - M/D
26. Serie BIPHONE

3.890 Ptas. Mes

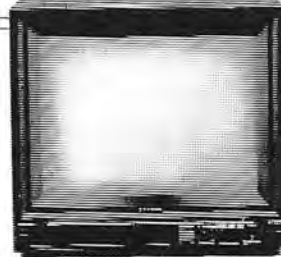
- TVC Mod. - 6265 20" M/D
QUATTRO

3.300 Ptas. Mes

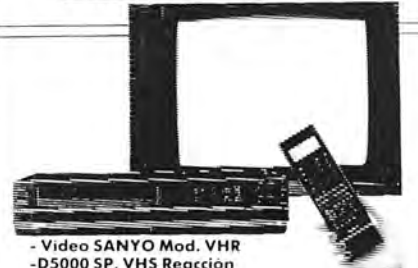
- TVC Mod. - 4265 16"
M/D

3.100 Ptas. Mes

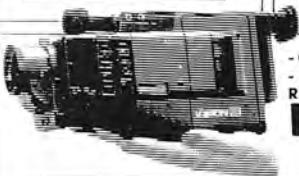
- TVC Mod. - 3265 14" M/D
QUATTRO

3.155 Ptas. Mes

- Video SANYO Mod. VHR
- D5000 SP, VHS Reacción
con potencia DIGITAL

5.400 Ptas. Mes

- Cámara Video Mod. - VM
- DIP. 8 m/m ULTRA
RÁPIDA

8.950 Ptas. Mes

- Video Mod. - 3150 SP,
VHS

3.100 Ptas. Mes

- TVC Mod. - CTP - 8264 -
26" M/D

3.600 Ptas. Mes

Radio Borne

San Miguel, 55. Tel. 72 75 41

DEPARTAMENTO PROPIO DE CREDITO
Rápidamente y sin tener que desplazarse,
en RADIO BORNE le gestionan el crédito que Vd. se merece.

A mi' em preocupa el monopoli de l'anglès però no som ningú per intentar fer desistir la gent d'estudiar-lo. Ara bé crec que a Balears molta gent triaria pels seus fills/es un altre idioma per fer durant el període 10-16 anys a l'escola i després ja començarien l'anglès.

Per a Balears la oferta idiomàtica podria ser: anglès, francès, alemany, italià, àrab. També fóra interessant que l'ensenyança del català (i castellà) fomenti també la comprensió del galaico-portuguès i de l'italià, cosa que fan Suècia, Dinamarca i Noruega amb els seus idiomes.

L'ABAST DEL CURRÍCULUM:
Prenent la mateixa definició de la proposta de reforma que en el capítol 5 el divideix en objectius, continguts, metodologia i avaluació, voldria anotar uns punts breus (ja que el tema es indèxhaurible).

Crec que a Balears pot tenir un currículum propi per a idioma (potser una mica inspirat en Catalunya). Ara bé si els objectius poden tenir una valúesa molt general, els continguts, la metodologia i l'avaluació hauran de ser més flexibles, no lligats a una "escola" o tendència metodològica con-

creta (ni de "moda"). En tot cas ha de garantir la coordinació (necessària) vertical des del començament de l'aprenentatge (10 anys) fins (16 o 18 anys) i l'horitzontal que els nivells (els materials, les activitats lingüístiques, etc) de tot l'alumnat que fa un curs concret, per exemple segon de secundària (13 anys) sigui similar.

La importància d'aquest currículum, més que en la seva valúesa com a document està en la seva instrumentalització com a punt de referència per a coordinar la progressió en l'idioma, re-crear periòdicament descripcions de nivells entremitjos (elevant-los també periòdicament) per a diferents tipus d'escola, d'alumnat, per illa, comarca, etc.

UN SEGON IDIOMA A L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATORIA (12-16 anys) ?

A Balears no ho crec viable (a no ser que el castellà pugui ser un d'ells i de moment no és planteja així). Hem d'assegurar una educació per a tots/totes i encara anam mig en pilotes i s'avança un any l'aprenentatge de l'idioma, amb la necessitat de més professorat preparat. Tot això fa molt difícil que el segon idioma es pugui impartir en condicions de qualitat (altra cosa es si volen que figuri, per mostrar-lo a l'estranger). També hem de tenir en compte que parlem d'educació obligatòria i gratuïta i aquesta ha d'abarcara moltes més co-

ses que idiomes. Endemés a Balears seria una espècia de "tercer" idioma. Tot això aconsella oblidar, de moment, aquest segon idioma.

Al Batxillerat i a l'educació tècnica professional si es comença un segon idioma i es vol aconseguir en dos anys un nivell de comunicació utilitzable (funcional) és pot anar contra la realitat de l'aprenentatge i aquesta diu que no bastaran 3 hores a la setmana. S'ha de triar entre tenir el segon idioma com a decoració o com a contingut assolible.

Guillem Daviu Vich

MINISTERIO DE EDUCACION Y CIENCIA

Dirección Provincial de Baleares

El sistema educatiu que tenim en aquest moment i que es fonamenta en la Llei Gneral d'Educació de l'any 70 ja no és adequat per a la realitat social i laboral d'aquest país, crec que això és un fet acceptat gairebé per tothom.

Acceptat aquest fet, cal doncs dissenyar un nou model que respongui millor a les necessitats dels anys vinents.

Tres condicions fonamentals cal tenir en compte a l'hora de fer el disseny. En primer lloc, el sistema que actualment tenim, amb uns edificis i unes plantilles de professors ambdós responen a l'estructura actual. En segon lloc, aconseguir una homologació amb les titulacions que donen els altres països de la Comunitat Econòmica Europea, de cara a la lliure circulació de ma d'obra l'any 1992. I en tercer, i últim, la capacitat econòmica de la que es disposi per a dur a terme el millor model possible.

Jo tinc l'esperança que dins aquest ample debat que s'ha obert i en el que hi poden intervenir tots aquells estaments implicats i afectats puguin col·laborar amb l'Administració a trobar la solució òptima ben entès que aquesta serà la que pugui donar millor resposta als condicionants abans esmentats.

Andreu Crespi Plaza

Embat

llibres

ESPECIALITZADA AMB PEDAGOGIA I PSICOLOGIA.
ELS DIVENDRES NO TANCAM AL MIGDIA.

Pge. Part. Papa Joan XXIII, n.º 5-E
Centre Comercial «Los Geranios»
07002 Palma de Mallorca Tel. 71 33 50

— AHORA SONY —

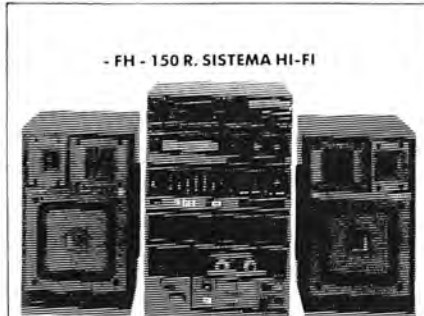
COMPRESIN ESFUERZO

Al contado tenemos los mejores precios del mercado ¡COMPRUEBELO!

SIN
entrada
y hasta 36
meses para
pagar

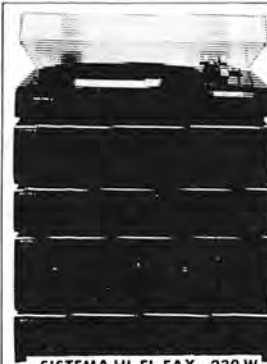

- SISTEMA HI-FI. FAX - 330 W
6.615 Ptas. Mes

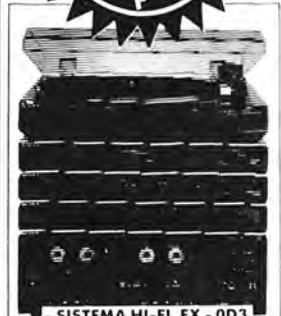

- FH - 150 R. SISTEMA HI-FI

5.059 Ptas. Mes

- SISTEMA HI-FI. FAX - 230 W
5.059 Ptas. Mes

- SISTEMA HI-FI. FX - 0D3
3.104 Ptas. Mes

- Sistema Hifi SONY - F - D7
4.669 Ptas. Mes

- SISTEMA HI-FI. F - D9
8.561 Ptas. Mes

- ORDENADOR HB - F9

3.321 Ptas. Mes

- ORDENADOR HB - 20P

5.349 Ptas. Mes

- Cámara Video Mod.-
CCD - V50. 8 m/m
HANDYCAM DIGITAL

10.350 Ptas. Mes

- Cámara video Mod.
- CCD - V - 100 8 m/m PRO
AUTOFUCUS

12.450 Ptas. Mes

- Cámara Video Mod.-
CCD - V30. 8 m/m
HANDYCAM Autofocus

8.170 Ptas. Mes

- TVC Mod.- kv - 27, 27"
M/D Estereo. Black TRINITRON

8.950 Ptas. Mes

- TVC conjunto Mod.- KX 20 PS-1 -
Estereo 20"
PROFEEL

10.390 Ptas. Mes

TVC Mod.- kv - 1.442.14"
M/D Black TRINITRON

3.104 Ptas. Mes

- TVC Mod.- kv - 1440, 14"
Black - TRINITRON

3.155 Ptas. Mes

- TVC Mod.- kv - 2092 20"
Black TRINITRON

3.700 Ptas. Mes

Radio Borne

San Miguel, 55. Tel. 72 75 41

DEPARTAMENTO PROPIO DE CREDITO
Rápidamente y sin tener que desplazarse,
en RADIO BORNE le gestionan el crédito que Vd. se merece.

L'EDUCACIÓ INFANTIL A LA REFORMA

Es dedueix d'una lectura detallada del document que l'escolarització en aquesta etapa i la necessitat d'incloure-la dins del Sistema Educatiu, no obeeix a un projecte educatiu previst i organitzat sinó més bé a una necessitat real i en la pràctica de regular l'existent, en molts de casos ofertat per la iniciativa privada, i per considerar-se més o menys cobertes les necessitats d'escolarització en l'etapa posterior (a partir de 6 anys). En això influeix la "creixent incorporació de la dona al món del treball" i també, encara que el llibre blanc no ho reflecteixi, els "forats" en el sistema que cada any es van produint pel descens de la població infantil de les edats considerades d'escolarització obligatòria.

No queda gaire clar el desenvolupament d'aquesta etapa en dos cicles (0-3 i 3-6), ja que no té massa fonamentació psicològica. En qualsevol cas per què no 0-2 i 2-6 o bé 0-2, 2-4 i 4-6? Pareix ser que es vol utilitzar l'existent i introduir progressivament nins de tres anys en els actuals centres de pre-escolar pels motius esmentats.

Quant a si es considera adequada la inclusió de l'Educació Infantil dins del sistema educatiu, és evident i que el mateix MEC té molt clar, ja que des de fa un parell d'anys dedica esforços i doblers en un Pla Experimental d'Educació Infantil, en el qual es basa el document de Reforma, que pareix ha donat resultats satisfactoris.

Es clara la concepció de l'educació com qualque cosa més que l'atenció als aspectes intel·lectuals. Va dirigida al desenvolupament integral de la persona i això es pot dur a terme des del principi, des del naixement.

Es també important el paper que aquesta Educació Infantil pot fer com a col·laboradora en les tasques de les famílies i com afavoridora de la integració en el sistema dels futurs escolars. Una base forta de la capacitat intel·lectual i d'adaptació social que més tard es desenvolupa a l'escola es fonamenta en aquestes edats. Des d'aquest punt de vista pot, a més, ser compensadora de desigualtats socials (a nivell cultural) des de la base.

Es important destacar que queden en l'aire interrogants i dubtes referents a com es durà a terme i si es tenen previstes i solucionades realment totes les mesures a prendre per a la seva aplicació:

* Equipaments

* Edificis:

- Els centres d'EGB i les seves estructures (ausència de jardins, aules rectangulars, agrupaments fixos, instal·lacions sanitàries, manca de cuines i menjadors en molts d'ells, etc), no són ni molt menys els més indicats per atendre als més petits. Es necessiten, aleshores, noves estructures ja que la majoria d'ells en manquen i no les poden oferir.

* Professorat:

- Què s'entén per "debidament cualificados" referit als educadors en aquesta etapa? Coexisteixen en l'actualitat diverses titulacions per a treballs idèntics. Per ventura l'única solució apunta cap a la creació d'una nova titulació específica per aquests professionals.

* Seguiment:

- Són pocs definits i inclús es consideren insuficients i inadequats els mitjans i mesures que s'apunten

per tal de garantir la qualitat de l'oferta i la metodologia didàctica activa pròpia d'aquesta etapa.

Aquestes garanties just les pot oferir un seguiment que estigui en mans d'equips especialitzats (pedagogs, psicòlegs, etc.) i una perfecta formació del professorat que ho imparteixi.

No s'estipula tampoc la necessària coordinació dels centres que imparteixin el primer cicle (actuals guarderies, etc) i els que puguin impartir el segon (pre-escolars, centres d'EGB), ja que en molts de casos són distints. Les línies d'actuació hauran de ser les mateixes i s'ha de garantir una coordinació segura i correcta per tal que el pas d'un a l'altre cicle no suposi cap ruptura com ja ho suposa el pas del Pre-escolar al Cicle Inicial de l'EGB, que també exigeix una necessària coordinació.

- Igualtat de possibilitat d'accés:

- Quins nivells d'obligatorietat, i per tant de gratuïtat s'establiran?

- Com es garantirà la gratuïtat de l'oferta?

- Com realment l'Administració estimularà altres organitzacions sense afany de lucre a crear centres d'Educació Infantil?

Volem, per acabar, reflectir que és molt important concedir a aquesta etapa una entitat pròpia, incluint en aquesta afirmació la "mal anomenada" etapa Pre-escolar i que no ha suposat en molts de casos més que un preàmbul del que serà la posterior etapa escolar, i és una preparació (inclús en la seva organització) estrictament per als continguts que s'impartiran després, com ho és, en la seva mala concepció i aplicació, l'Educació General Bàsica per als de BUP.

FORMACIÓ DEL PROFESSORAT I REFORMA

La importància que el "Proyecto para la reforma de la enseñanza" dona al Professorat és tanta que no sabem si aquest estarà en condicions d'assolir-la.

Així el "Proyecto..." parla de "sólida formacion acadèmica y profesional", "elevada capacidad de reflexión sobre la práctica educativa", "profunda convicción en la validez del trabajo colectivo", a més a més d'una "actuación rigurosa, sistemática y coherente..." (Apartat 19, paràgraf 1 del Proyecto). També marca unes exigències tals com "conocimiento disciplinar e interdisciplinar que enseña", "diagnosticar la situación de aprendizaje del individuo y del grupo", "concretar las propuestas curriculares genéricas a las situaciones peculiares y cambiantes del aula", "Formular y experimentar estrategias metodológicas y de evaluación", "diseñar instrumentos, técnicas y materiales didácticos", "organizar el espacio y el tiempo en el aula"...(19.3); exigències a les quals no sabem si, el futur professor i en un futur proper el professor actual, hi podran respondre.

Tot plegat, aquest seguit de desitjos òptims xoca amb la realitat actual, i ofereix una visió "deificada" del sector docent; la imatge d'un professor super-magister 'sense criptonita', però amb un caramull de bons propòsits i intencions que no es concreten en mesures i propostes d'acció específiques per resoldre la situació present del Professorat.

Perquè no cal enganar-nos, un sector professional com el nostre -en el qual al 76 o/o de la gent li resten més de 20 anys de vida professional- que no se creu dotat amb una bona formació inicial, i que no sent preparat adequadament per fer alló que d'ell s'espera, no és en absolut un sector sobre el qual el MEC

puqui descarregar alegrament responsabilitats tot dient que "el factor determinante para que un sistema educativo alcance cotas satisfactorias de calidad radica en el profesorado", sense a l'hora accelerar plans de perfeccionament i actualització. D'acord amb els terminis d'aplicació de la Reforma, hem de dir que el MEC, ha badat i segueix fent-ho, i no pot deixar les coses enlaire donant a entendre que enllestirà la Reforma del Sistema Educatiu amb el professorat que té; perquè o bé preten curar-se en salut per adreçar les culpes al sector docent si les coses no surten com cal, o bé desconeix la situació real de desassistència dels professors, de manca de medis i d'infraestructura que pateixen els Centres, i de ridícules dotacions econòmiques tot el qual s'expressa en el "Proyecto." amb construccions perifràstiques i desconsideratives, de futur hipotètic; de conveniència i no de compromís.

Es cert que ja s'han fet coses de cara a la formació permanent del professorat, com són ara les convocatòries passades dels P.A.D. (Programas d'Actualització Didáctica), o

les més recents de Coordinadors d'Àrea i Cicle, o les actuals de Formador de Formadors; a més, els Cursos d'especialització d'Educació Física, de Preescolar, d'Idioma Modern; o les llicències d'estudis per la qual cosa "es recomendable (sic) el incremento de profesores de apoyo que amplien la plantilla docente de los Centros escolares (19.16)

El Document ministerial es decanta clarament pels C.E.P.s com a instruments preferents per a les activitats de formació continuada, amb la col·laboració eventual, segons les intencions que es declaren, dels diferents Departaments Universitaris. També s'apunta la necessitat de dotar-los, als C.E.P.s, dels recursos adients per a desenvolupar la seva labor; però, certament, les convocatòries institucionals fetes fins ara -formadors de formadors, responsables d'àrea, experiències d'innovació, etc.- s'organitzen, actualment, de manera aliena als C.E.P.s.

No podem oblidar que el sistema de perfeccionament s'ha lligat quasi sempre a la "carrera docent" i al seu corresponent sistema d'incentius,

LA PALMESANA

PEDRÓ AMENGUAL VICH

PAPELERIA RECLAMOS

OBJETOS DE ESCRITORIO y
ARTICULOS PARA REGALO

Avda. Alejandro Rosselló, 36

Teléf. 46 06 39 - PALMA

DIRIGIDO A LOS PROFESIONALES DE LA ENSEÑANZA:

DICOVENSA

Avda. Rey Jaime III, 27
Entlo. 2º Despachos 22 y 23
Tel (971) 72 47 59 - 71 66 07
07012 Palma de Mallorca

DISTRIBUIDORES EXCLUSIVOS DE FABRICA CON DEPOSITO EN PALMA DE MALLORCA, DE:

CENTAURO: TODO EN MANIPULADOS DE
PAPEL Y CARTON. PARA
ESCOLAR Y OFICINA.

KANGUROS: EL MEJOR PAPEL
FOTOCOPIADORA TANTO EN
BLANCO COMO EN TODOS
LOS COLORES.

GEHA: MATERIAL ESCRITORIO,
RETROPROYECTORES,
DESTRUCTORA DE DOCUMENTOS
ETC.

PENOL: LAPIZ DE USO EXCLUSIVO EN
GUARDERIAS; PREESCOLAR, EGB, (EL
UNICO QUE NO SE ASTILLA).

NOVUS: LAS MEJORES GRAPADORAS Y
TALADRADORES.

SCAN GLOBE: ESFERAS GEOGRAFICAS.

**LE OFRECEMOS NUEVOS PRODUCTOS A MEJOR PRECIO. A TRAVES DE
OTROS CANALES DE VENTA HASTA HOY DESCONOCIDOS POR VD.
AHORA YA NOS CONOCE.**

**SELECCIONE NUEVOS PRODUCTOS A TRAVES DE NUESTRO CATALO-
GO Y EXIJASELOS A SU INTERMEDIARIO HABITUAL.**

LLAMENOS A LOS TELEFONOS 724759 y 716607

**Y CONCIERTE ENTREVISTA. NUESTROS AGENTES LE INFORMARAN
MUY GUSTOSAMENTE.**

**SERVICIO A DOMICILIO, A PORTES PAGADOS EN TODOS LOS CASOS.
SEA CUAL SEA EL IMPORTE DE SU COMPRA.**

i això el document del MEC en parla gairebé de passada, quan és clar que serà un aspecte determinant en un futur pròxim, i objecte d'atenció i discussió aferrissada de les Organitzacions Sindicals. Per això hem trobat a faltar dins el Document, malgrat fóra com a referència general, les condicions en que s'afavoriran, s'incentivaran i s'avaluaran les activitats de perfeccionament. I hauria estat prou interessant que el MEC es comprometés a dir que:

a) No hi haurà incentius que primin les activitats si no repercuteixen de manera clara en la millora de la qualitat de l'ensenyament.

b) Cap sistema d'incentivació haurà d'afavorir la mobilitat unidireccional dels ensenyants dins el sistema educatiu.

c) Les activitats de perfeccionament hauran d'ésser coherents amb la tasca del professor, i hauran de forçar a una valoració objectiva, rigorosa i controlada democràticament de la tasca docent, i de la relació perfeccionament/docència.

d) S'estimularan especialment les activitats internivellars i interdisciplinars.

I d'altres qüestions, no menys importants, però que no podem enumerar totalment, com són les que fan referència als incentius mitjançant reducció del temps lectiu, la utilització del professorat més expert per a dirigir les pràctiques docents d'altres que s'estiguin formant, la incorporació de docents amb més formació i perfeccionament a la Universitat per temps limitat, per tal de participar, al manco, a la formació dels futurs professors, etc.

Finalment dir que una qüestió important, fins ara ignorada, és la que apunta el Document (19.18) quan parla de "evaluar periódica y sistemáticamente la calidad del sistema educativo y profesional del docente". És un punt que també anirà lligat a la 'carrera docent' i ja és hora de que se'n comenci a parlar, per veure si així trencam vells 'tabús'. El professorat ha de ser avaluat, sense que

això suposi cap mena de trauma; i s'ha de sortir de la clandestinitat de tancar certes actituds de professors que en un moment determinat, momentàniament o definitivament, no estan en condicions de seguir exercint la docència, i que ho amagan, en connivència amb altres professors, per una companyonia -corporativisme- mal entesa. S'ha de donar solució a qualsevol professor que es pugui trobar en aquesta situació; sense que això impliqui un desprestigi professional o comporti infravaloració i menyspreu social. Es simplement *vetlar perquè el Sistema Educatiu funcioni*.

Pel que fa a la Formació Inicial del futur professorat, cal fer unes breus consideracions, ja que l'espai no ens dóna per més, maldament el tema sia força important.

D'entrada el Document apunta la "continuidad entre la formación inicial y la permanente" i que el professorat participi en els seus "planes de actualización" (19.4). De qualsevol manera, el futur professor ha de rebre i assolir "una rigurosa formación científico-cultural y una sólida formación didáctica" (19.5), per la qual cosa se confia en la L.R.U. perquè "reforme sus planes de estudio y mejore la preparación de los profesores" (19.5). I aquí topam amb el primer inconvenient com és que cada Universitat pot, en virtut de la seva reconeguda autonomia, dissenyar els seus plans d'estudi d'acord o no amb les necessitats del sistema educatiu no universitari, i de la formació del futur professorat, i això ho pot fer d'una manera regular i més o manco homogènia, o bé de forma desigual i heterogènia.

Tot i això, encara ens sembla més greu -malgrat les bones intencions del "Proyecto..." en quant a la formació inicial (19.6-19.8)-, i potser fins i tot *incoherent el fet de decantar-se per la dispersió i multiplicació de titulacions* com ho fa el M.E.C. quan xerra de "maestro más generalista, especializado en Educación Infantil, o bien en Educación Primaria (...), también maestros espe-

cialistas para las áreas específicas del curriculum de la Educación Primaria" (19.6); "maestros especialistas en un área determinada del curriculum del primer ciclo de la Enseñanza Secundaria Obligatoria (E.S.C. 12-14 años), o licenciados" (19.7); "licenciados especialistas en un área determinada del curriculum los profesores del segundo ciclo de la E.S.O. -14-16 años-, y licenciados especialistas en una disciplina concreta los profesores de Bachillerato y educación Técnico-Profesional" (19.8). Tot això sense comptar amb els mestres de taller al darrer nivell citat o amb l'especialització precisa per als professors d'educació especial.

Vistes així les coses no queda més remei que dir que les intencions del M.E.C. estan molt allunyades del cos únic d'ensenyants, i, consegüentment, de la *titulació inicial única -licenciatura-* per a tothom que en el futur vagi a dedicar-se a la docència. Tal i com ja funciona a altres països del nostre entorn cultural i que han servit, en certs aspectes, de model a l'hora de reflexionar i proposar aquesta Reforma del Sistema Educatiu.

En resum, una ocasió més perduda -se mantén tot tal com estava, sense gaires canvis d'estructura i amb profusió de canvis de nomenclatura-, una oportunitat manco de reunir el professorat -mestres i llicenciats-, sobretot en el primer cicle de secundària, en una *plantilla única especialitzada i no jerarquizada*. Com si l'experiència acumulada d'anys no ens servís per veure que la doble titulació no ha fet més que crear recels entre professionals de cossos diferents i fomentar el corporativisme com element contradictori amb un curriculum integrat i coherent que es propugna en el mateix Document. I és que..., malament poden casar *integració curricular i disgregació titular*.

RECURSOS HUMANOS I TÈCNICS EN L'EDUCACIÓ

No és possible fragmentar el procés. Tot ha d'estar interrelacionat. A uns fins educatius determinats correspondran necessàriament uns programes de continguts concrets i uns recursos, humans i tècnics, amb unes característiques ben definides.

En aquesta escola innovadora, poc estructurada i participativa, que esmentam correspon un tipus de recursos molt definit.

Per una part, la diversificació de les fonts de saber implica la construcció d'uns serveis diferents als tradicionals: potenciació de la biblioteca escolar amb unes característiques absolutament diferents a les ja conegudes (la biblioteca com nucli viu de la incitació permanent, com a centre d'experiències, com a camp propici de recerca i d'informació de llibres, vídeos, enciclopèdies, Anuaris, projectes, etc.), constitució d'un Centre de recursos per a cada centre escolar (l'expert en recursos és una figura clau dins el procés educatiu de l'alumne ja que li orienta llurs passos, li proporciona documentació, l'incita a la recerca i a la investigació, distribueix racional i sistemàticament tots els

recursos del centre, i procura el màxim d'aprofitament i el manté sempre a punt) duu a terme un servei de documentació i de dissenys gràfics (a l'estil de les redaccions de periòdics), la potenciació del laboratori com a medi més idoni d'experimentació i investigació permanents, la possibilitat d'utilitzar normalment la via telemàtica, etc).

D'altra part, la necessitat urgent d'aconseguir resultats ràpids i eficaços en un programa de mínims, suposa la utilització d'una tecnologia punta per part d'un expert que, a més, sigui un especialista en tècniques d'estudi i aprenentatge i en tècniques instrumentals de lectura, escriptura, càlcul, etc.

D'altra banda, la possibilitat d'una reflexió assolida on la recuperació dels valors i la consolidació de les actituds positives sigui un fet, exigeix la figura d'un professor tutor, capaç d'orientar el comportament i de propiciar la participació familiar i social dins les tasques del centre.

Per tot l'exposat hi ha de correspondre un tipus de professorat molt

diversificat:

- el tutor o professor principal, reclutat d'entre les persones més valuoses, amb una formació universitària molt definida i una experiència en orientació escolar molt forta.

- El professor "explicador" que s'encarrega d'exposar a grans grups d'alumnes teories, fets, situacions, processos, dades, etc, relacionats amb el projecte que els propis alumnes desitgen desenvolupar. Es tracta d'un professor altament especialitzat en unes àrees de saber determinades i expert en la utilització de la tecnologia didàctica.

- Professors monitors o auxiliars de laboratori, biblioteca, recursos, etc.

No es tracta d'augmentar d'una forma desmesurada les inversions en recursos personals. Es tracta de distribuir-los d'altra manera, al servei de les necessitats escolars, amb nivells de formació diferents.

La formació del professorat i la seva actualització ha de respondre a les necessitats assenyalades. Universitat i escola han de treballar coordinadament en aquest camp. ICE i CEP han de d'engaltar-se en una mateixa unitat d'acció.

Aleshores, la formació del professorat serà molt diversificada i a diferent nivell: des de l'especialista en Matemàtiques a l'expert en tècniques de laboratori, des del tutor orientador, amb una gran formació psicopedagògica, a "l'animador pedagògic" que estimula, lidera i crea situacions contínues d'acció, des del gestor i responsable de tota la unitat organitzativa al més humil auxiliar administratiu.

Diversificació, per tant, de la formació i perfeccionament del professorat, amb la intervenció de la Universitat, els ICEs, els CEPs i de la mateixa empresa privada. Per tot això, des d'un projecte comú, adaptat a les necessitats de cada moment i amb la total implicació de la unitat organitzativa interessada. (En aquest cas, l'escola i els professors que la integren).

Bartomeu Rotger Amengual

PAPERS PINTATS I PINTURES

MARCS I MOTLLURES

Casa
Pomar
Flores

ARTICLES PER A ARTISTES

Sant Miquel, 77 - Tel. 72 14 83
07002 PALMA DE MALLORCA

***E**special per als mestres de les escoles de Catalunya i Balears*

Principals avantatges de la domiciliació de nòmina a la Caixa de Pensions.

- Màxima puntualitat en l'abonament.
- Assegurança d'accidents gratuïta, per valor de 1.000.000 de ptes. *

75 Anys a Balears

EL MEC I LA SEVA POLÍTICA EDUCATIVA REFERENT ALS PARVULARIS PÚBLICS

Fa temps que la situació dels pre-escolars públic a Ciutadella és deficitària. Fins aquesta any no s'ha aconseguit que cada escola d'EGB pública tingui el seu parvulari, però encara, només una d'elles té les condicions materials adients. També hem de dir que les dues escoles privades d'EGB existents a Ciutadella tampoc tenen el seu preescolar.

La xarxa que cobreix l'edat 0-6 anys, en la major part, són escoles infantils privades, integrades dins el "Patronat Municipal d'Escoles Infantils, creat per l'Ajuntament socialista, fa 4 anys. Es pot dir que fins ara, l'Ajuntament ha potenciat la xarxa privada, deixant de banda la creació i millora de la xarxa pública estatal. El MEC tampoc ha tingut una voluntat política decidida per a paliar aquesta deficiència.

Aquesta situació provoca greus problemes: 1) Com que la xarxa privada ofereix millors condicions d'infraestructura, els pares opten per una escolarització a la privada fins

els 6 anys, açò comporta arreplegar dins les aules de primer d'EGB allots de moltes escoles infantils; 2) Fa difícil mantenir la continuïtat pedagògica entre els pàrvuls i el Cicle Inicial, degut a la situació esmentada i a la Llei i altres normes, referents a l'admissió d'alumnes, que obliga a obrir matrícula als 6 anys, que segons la qual provoca que allots dels pre-escolars públics no puguin continuar a la mateixa escola. Pensam que aquesta problemàtica la pot solucionar la Direcció Provincial, dictant unes normes adequades per a evitar aquestes anomalies; i 3) La manca d'edificis dignes a l'Escola Pública i una mala planificació fa que quedin places vacants a la pública estatal. Es a dir, per una banda es subvencionen amb doblers públics aules privades on hi assisteixen els sectors amb més possibilitats econòmiques i per l'altra, es concentren als parvularis públics estatals els sectors menys afavorits, amb unes condicions pedagògiques i materials deficientes.

Davant aquesta situació podem afirmar que la política educativa socialista entra amb una clara contradicció...

L'alternativa del MEC contempla da en el projecte de reforma és optar per una solució que li representi poques despeses econòmiques en aquests nivells, per dedicar-los als 14-16 anys, això fa que s'hipotequi per a sempre l'escolarització pública d'aquestes edats.

Aquest marc descrit dona a entendre l'actual línia de signar convenis entre el MEC-Ajuntaments o entitats privades, com s'insinua en el projecte de Reforma.

La línia que nosaltres defensam és l'alternativa que els Moviments de Renovació Pedagògica van aprovar a la X Trobada. Estam en contra de que es potenciïn unes edats en detriment de les altres; l'escolarització ha de ser obligatòria a partir dels 3 anys, sense entrar en el dilema econòmic que açò representa; l'oferta ha de ser pública des dels 0 anys.

Tota l'oferta educativa ha de ser coberta per una sola xarxa: LA PÚBLICA!

Els convenis no afavoriran una escola integradora de la diversitat social i faran difícil una coordinació pedagògica continuïtat des grups, llengua, metodologia i línia d'escola.

Defensam que no hi hagi tall als 6 anys, ja que els objectius no són terminals fins els vuit.

Magdalena Moll Gener
Onofre Martí Mir
(MRP Menorca)

ELS ESTUDIANTS I LA REFORMA

1. DESPRÉS DE LA REVOLTA

L'estiu passat el MEC presentà la proposta per a debat del seu *Proyecto para la reforma de la enseñanza*. Tot i que es veia venir, el silenci ha estat la resposta d'uns estudiants que l'any passat, amb menys referències i davant indicis molt més indeterminats, es manifestaren sorollosament per reivindicacions que, si en alguns casos no han estat ateses, en altres reben ara, amb aquest *Proyecto*, una esperança de resposta.

Qualsevol capet racional se sorprendria de veure com els mateixos estudiants que el curs passat col.lapsaven les avingudes exigint la supressió de la selectivitat ara no tenen res a dir d'un *Proyecto* que, si bé manté un examen comú i homologat a la fi de l'ensenyament secundari, el concep sempre diferent de l'avorrida selectivitat. També sorprèn veure que els mateixos que demanaven una millora de la qualitat de l'ensenyament restin muts davant un projecte de reforma que sembla voler canviar-se radicalment l'estructura, els cicles, els continguts i fins i tot la finalitat.

Tampoc uns estudiants universitaris que l'any passat intentàvem aprovar un curs sense curar-lo, dedicant les hores lectives a salvar el nostre futur professional (!?) per la vaga, enguany som silenciosos i indiferents a la materialització del *Proyecto* que, reformant l'ensenyament primari i mitjà reordenarà el nostre -tant de bo!- probable futur àmbit de treball. (Som, en definitiva, els mateixos estudiants

universitaris que l'any passat se sublevaven per una reforma dels plans d'estudi i enguany es desconnecten dels debats dels Consells d'Estudis -sembla que ben inútils, d'altra banda-)

Cal dir que el curs passat sí que en parlàvem, d'aquesta reforma així els de Magisteri, els de "Lletres"... se sentien laboralment i corporativament agredits pel projecte, que aleshores circulava en fotocòpia filtrada i rumor. Enguany publicat el *Proyecto* en llibret i obert el debat, ningú no opina.

Les raons d'aquest silenci, que aparenta indiferència, hem de cercar-les, més que en la desinformació, en el replegament que actualment efectua el moviment d'estudiants després de l'esburbada ofensiva del darrer curs. Ningú no dubta que el component brusquer i mimètic va ésser ben important en les mobilitzacions. Aquest curs tenim uns estudiants cansats, uns activistes escaldats i unes organitzacions encara en procés de formació, després d'uns anys de desert associatiu, quan no mudes després de la compra de pisets, l'edició de tríptics de colors i la submissió al joc institucional.

2. LA REFORMA

Entre els canvis més significatius que introdueix el *Proyecto* cal destacar l'ampliació de l'educació bàsica obligatòria fins els 16 anys. A partir d'aquesta edat els estudiants tenen dos camins: o bé fer una segona etapa d'educació secundària a l'Institut o bé seguir el primer nivell d'educació

tècnico-professional. A la Formació Professional s'afavorirà el contacte amb els diversos sectors socials, especialment empresaris i sindicats. També la reforma implicarà una nova divisió del Batxillerat, amb una major optativitat i especialització i un ventall d'elecció més ample i variat. El nou batxillerat incideix molt especialment en el vessant "utilitari" o "tècnico-laboral" de la formació. Finalment es manté una prova comuna i homologada al final de l'educació secundària, però amb un caràcter distint: entre altres coses no és ja una selectivitat preuniversitària, sinó una prova final del batxillerat, obligatòria independentment que s'hagi de seguir o no estudis universitaris.

A tot això, i al marge de l'aparent indiferència, quina és l'opinió dels estudiants? Es previsible que la manifestin? Mirem d'esbrinar-ho.

Per orientar el debat sobre aquest projecte de reforma la Comissió Directora del Debat sobre la Reforma Educativa de la Generalitat de Catalunya ha elaborat un ample model de qüestionari. Inspirant-nos en aquest mètode de treball hem recollit algunes opinions dels estudiants respecte del sistema educatiu actual i els aspectes que caldria millorar. Ens centrarem en l'aspecte que coneixem de més a prop, el de les ensenyances mitjanes, que és, per altra banda, el que presenta majors dificultats i això ho reconeix el mateix Ministeri. No fa falta dir que les opinions que recollim expressen les percepcions d'uns determinats alumnes prescindint

DIDÀCTICA 88

REFORMA A DEBAT

totalment de qüestions tècniques.

PREGUNTES

1) Coneixes el projecte del MEC per a la reforma de l'ensenyament, n'has sentit a parlar?

a) El conec

b) N'he sentit a parlar:

2) Quina impressió en tens?

3) Trobes necessària una reforma de l'ensenyament?

4) El MEC s'ha plantejat dues propostes d'educació secundària bàsica (aproximadament el que avui anomenam segona etapa):

a) De 12 a 15 anys i de 15 a 18.

b) De 12 a 16 anys i de 16 a 18.

En un cas l'educació obligatòria arribaria fins als 15 anys, en l'altre fins als 16. Quina proposta consideres millor?

5) Creus que l'escolarització obligatòria fins als 16 anys és un bon mitjà per acabar amb l'atur juvenil o disminuir el seu impacte?

(Recordem que els 16 anys són l'edat mínima per començar a fer feina).

6) Amb l'actual projecte del MEC els al·lots es passarien 10 anys o més a l'escola. Quines repercussions pot tenir, això?

7) Quina missió trobes que ha de complir el batxillerat: ha d'esser el punt final de l'educació escolar o la fase inicial dels estudis universitaris? Què és per a la majoria de gent?

8) Quina opinió et mereix la FP? Què canviaries?

9) Què trobes de l'actual selectivitat? La consideres justa? Quins canvis faries? La prova d'accés a la Universitat proposada pel MEC estableix una nota mitjana: aquesta mitjana surt de la prova d'accés i les notes del batxillerat i "Otorgaría al estudiante prioridad en la elección de las carreras universitarias incluidas en el grupo correspondiente habilitándole, también, para seguir cualquiera de las incluidas en otros grupos". Què et sembla?

10) Penses que a l'hora de corregir les proves d'accés a la Universitat el professorat de batxillerat ha de tenir un pes important?

11) El MEC estableix per a l'educació secundària obligatòria un horari de 25/30 hores setmanals. En un altre apartat afirma que "hay que rechazar la idea excluyente de que el aprendizaje esencial solo está en las aulas. La casa, la calle, el aula, la biblioteca, el laboratorio, los talleres, la visita cultural, el museo... son todos ellos espacios de aprendizaje". Et sembla un horari just? O trobes contradictori amb aquesta altra idea d'aprenentatge fora de l'aula? Podries fer una distribució horària "ideal"? Mati/horabaixamateries més adients?

12) Quina opinió te mereix l'actual sistema d'avaluacions?

13) Què creus que faran els estudiants, davant aquest projecte? Per què?

14) Què creus que haurien de fer? Per què?

RESPOSTES

Les respostes ens han constatat el complet desconeixement del pla de reforma entre els estudiants /de BUP, Dret i Lletres/ que hem consultat. Molts ni havien sentit parlar del *Proyecto de Reforma*. L'opinió -molt intuitiva- que tenen de la reforma projectada es regular/bona. La major part dels enquestats troben necessària una reforma de l'ensenyament. Quant a les dues propostes de duració de l'educació secundària bàsica es completa la divisió d'opinions, així com pel que fa a l'educació obligatòria bàsica com a mesura contra l'atur. En aquest punt reproduïrem les opinions d'un dels enquestats que, d'altra manera, se situava amb les seves respostes en el centre de les distintes posicions:

(Pregunta 4).-"En principi, la idoneïtat d'aquesta mena de reforma de l'educació bàsica és en funció dels continguts docents i de l'orientació dels cursos que es pretenen afegir més que no de la duració del període d'educació." (Pregunta 5).-"...Si suposam que no hi haurà grans canvis en l'estructura eco-

nòmica l'efecte d'aquest pla de reforma serà amagar el fenomen de l'atur en lloc de trobar alguna solució."

Arribant a la pregunta sis la diversitat d'opinions és ja extrema. En reproduïrem algunes; són delicioses:

(Pregunta 6)

Enquestat A.- "Pel que fa al professorat de l'ensenyament bàsic, la reforma comportaria el manteniment de la plantilla (tenint en compte el descens de la natalitat). ...Quant a les persones que ingressaran a FP, cal preguntar-se si un període de 10 anys no sembla una inversió desmesurada des de la perspectiva d'aquells que probablement desenvolupin oficis basats en un aprenentatge pràctic. ...La duració d'aquesta EGB sembla sobredimensionada respecte a la dels estudis mitjans o universitaris. No s'entén que l'estat no hagi destinat aquesta inversió als sectors mitjans i superiors de l'ensenyament; no hem d'oblidar que aquests anys suplementaris representen unes despeses a càrrec dels contribuents ...L'estat, però, pot argumentar que les inversions en Educació Bàsica garanteixen els resultats més que no pas les que es realitzen a nivell mitjà i superior (normalment un títol de graduat escolar garanteix que qui el té sap llegir, escriure i algunes matemàtiques; però el títol universitari no garanteix de cap manera que el seu posseïdor tingui un lloc de treball assegurat, que és el que defineix les persones com a útils a la societat)."

Enquestat B.- "Es probable que els al·lots avorreixin els estudis pel fet d'esser massa prolongats."

Enquestat C.- "Ajudaria a fer-los madurar, en el millor dels casos".

Enquestat D.- "Major cultura".

Enquestat E.- "Si es fa aplicant nous mètodes pedagògics pot esser molt interessant."

Les respostes a la part de la setena pregunta també estan dividides. Una ampla majoria opina que el batxillerat ha de tenir un caràcter preuniversitari, però una important minoria és partidària de compaginar la funció formativa general i la orien-

tació preuniversitària, que hauria d'esser especialment intensa en un COU que no fos, com ara, un "quart de BUP" apretadíssim. La opinió general és que el batxillerat és "un trampolí", "un espai buit" o "el final de l'educació bàsica".

L'actual FP sembla fluixa, un refugi per a aquells que no aconseguen el graduat escolar: haurien d'esser uns estudis normals i positius, amb una remodelació de les matèries i cursos, una major diversificació, més pràctiques i una millor relació amb el món laboral i empresarial.

Evidentment els estudiants odien l'actual selectivitat, però accepten cautelosament i amb reserves la proposta ministerial. Amb tot opinen que la prova ha d'esser específica per a l'accés a la Universitat i que han de tenir major pes les notes aconseguides al llarg del batxillerat.

Tots els enquestats volen que el seu professor, que tan bé els coneix, tenguí un pes important a l'hora de corregir les proves d'accés a la universitat, en comptes d'un desconegut.

Totes les respostes coincideixen en la pregunta 10: 25/30 hores es un horari excessiu i contradictori amb la filosofia de l'aprenentatge fora de l'aula. Pel que fa a la distribució horària la majoria es partidària de concentrar les classes el matí, o establir, si es possible, un horari alternatiu. També hi ha qui dedicaria el matí a les classes teòriques i l'horabaixa a les pràctiques. Cal dir que la concentració d'horaris es especialment atractiva a aquells alumnes

que han de realitzar llargs desplaçaments de casa seva al centre.

L'actual sistema d'avaluació sembla dolent i subjectiu als estudiants totalment dependent del professor.

El desconcert i la perplexitat tornen a l'hora de plantejar l'acció-reacció. Què faran els estudiants? -"No res, no el coneixem, el projecte".

- "No conformar-se".

- "No ho sé".

Però l'acord toma a l'hora de respondre:

Què haurien de fer? - "INFORMAR, lluitar per una reforma profunda i aplicada".

En resum, cal que els estudiants més sensibles i organitzats es posin en contacte per sobre les seves diferències per informar els seus companys sobre l'estat de la qüestió i passar a debatre àmpliament la reforma i les respostes escaients, superant el desconcert i l'apatia regnants. La pregunta final es: per què ho hem de fer?

Antoni Llompart
Margalida Pons

LA RADIO-ENSENYANÇA

En parlar de ràdio-ensenyança, com a Director de Ràdio Popular de Mallorca, he de necessàriament referir-me a Ràdio ECCA, emissora que fou pionera a Espanya en quant a l'ús de les ones radiofòniques com a canal transmissor del missatge educatiu.

Això succeïa l'any 1963 a Las Palmas, quan el Ministeri d'Informació i Turisme concedí a la Companyia de Jesús una emissora privada. Aquesta emissora fou batejada amb el nom de Ràdio ECCA -Emissora Cultural Canària- nom, que ja indicava des del principi la intencionalitat exclusiva educativa.

Al llarg dels seus vint-i-cinc anys d'història, aquesta emissora cultural, amb totes les seves delegacions

per tota Espanya i Llatinoamèrica, ha mantingut intacta la seva filosofia: produir i impartir cursos i programes culturals destinats fonamentalment a la població menys afavorida culturalment.

EL SISTEMA ECCA DE RADIO-ENSENYANÇA

Què significa el mètode ECCA?, Quines són les seves aportacions dins el camp de la tecnologia educativa i, més en concret en el de la tecnologia de l'ensenyança per ràdio?.

-La Tecnologia ECCA i la teoria de sistemes. La principal característica del mètode ECCA, ha estat complementar la ràdio i integrar-la en un conjunt que interactua amb altres dos elements: l'esquema, o suport imprès per seguir les explicacions radiofòniques i l'acció tu-

DIDÀCTICA 88

MOSTRA PER A PROFESSIONALS DE L'ENSENYAMENT

REFORMA A DEBAT

rial presencial del professor orientador donant així lloc a un sistema de tres elements íntimament relacionats entre sí de tal manera que la "imperfecció" de cada element per separat, és la base de la eficàcia de tot el sistema.

-La tecnologia ECCA i la psicologia de l'aprenentatge. La tecnologia ECCA compleix les funcions de tota tecnologia quan aconseguix optimitzar els processos d'ensenyança-aprenentatge mitjançant la consecució de resultats competitius, superiors inclús als d'ensenyaments presencials; cobrint una àmplia gama de cursos que van des de l'alfabetització, EGB, BUP, fins a cursos de comptabilitat, idiomes, salut, etc. per anomenar alguns dels més de cinquanta, que ha produït el Centre ECCA; i, acomodant-se a les necessitats dels seus alumnes adults, la major part dels quals són treballadors amb poca disponibilitat de temps per dedicar a la seva formació.

-La tecnologia ECCA i la teoria de la comunicació. La teoria de la comunicació, és l'altra disciplina que aplicada a la educació permet millorar resultats. En el fons tot procés educatiu no deixa d'esser un procés de comunicació. En el cas particular del sistema ECCA aquesta comunicació revesteix d'unes peculiaritats pròpies a través d'una triple dimensió: aplicació de tècniques de comunicació de masses; la comunicació amb suport gràfic a través de l'esquema de classe i demés material didàctic imprès; i, comunicació de masses i participació social a través de la modalitat mixta del sistema ECCA, presencial i a distància permet conjugar dos elements aparentment irreconciliables que en aquest cas concret, constitueixen un enriquiment i optimització del sistema ECCA

Manuel Ramón Fernández Panero
Director Radio Popular

REFORMA DEL SISTEMA EDUCATIVO VISTO POR LA C.E.C.E.

La impresión que tengo de la propuesta ministerial para la reforma de la enseñanza, es que estamos en una propuesta seria, muy elaborada y muy dura en exposición y contenidos.

La Reforma ofrece a la enseñanza privada campos expresos donde la iniciativa privada debe actuar y consolidarse como tal:

-en la adaptación de programas determinados al entorno social.

-en la aspiración de la educación a transformar y mejorar la sociedad a incrementar el bienestar, la convivencia y el espíritu de solidaridad.

-en el esfuerzo por enseñar y aprender en libertad, en el marco de una escuela abierta a todos los ciudadanos.

-en la Formación Permanente de Adultos y de manera especial en los programas de Formación Técnico-Profesional de adultos.

Debería estructurarse la participación de la enseñanza privada:

-a nivel de Comisiones Institucionales.

-a nivel de Comisiones de estudio para temas concretos, bien por niveles educativos o bien para temas específicos.

Se plantean serios problemas como situación de profesorado, acomodación de Centros, variación por más o por menos del nivel de utilización del Centro y otros problemas que ya preocupan desde ahora.

Preocupación ofrece la atención al reciclaje o formación del profesorado, debiendo arbitrar medidas análogas en centros públicos y privados para que en el periodo de la Reforma puedan acomodarse en igualdad de oportunidades.

En cuanto a la acomodación de los Centros, hay algunos Centros privados que su estructura ofrece ya hoy día una plataforma privilegiada para la puesta en marcha de esta reforma en niveles secundarios, en cambio hay otros que tendrán que hacer adaptación, deberán ser ayudados en igualdad de circunstancias.

Otra medida planteada favorece el desarrollo de todos los alumnos de forma individualizada: la disminución de la ratio alumno/profesor, esto ha de favorecer una mejor atención. Pero esto habrá de llevarlo a efecto paulatinamente sin alterar situaciones presentes.

Abrigamos la esperanza de que el apoyo de la administración sea real. Es notorio y expícito que la Reforma tiene mucho que ver con nuestra presencia en el concierto europeo. Es pues una magnífica ocasión para dejar de lado contenciosos desfasados de pública/privada y aplicar los recursos en apoyo de cuantos colaboren sinceramente en la educación.

En cuanto al planteamiento ministerial de la Educación Técnica Profesional, es muy importante que el Proyecto no segregue la formación técnica profesional del sistema escolar.

En esto ha habido un cambio y nos parece del todo oportuno. Hoy por hoy la estructura escolar en medios y en hombres se hace necesaria en este particular.

También por qué no decirlo, aunque no es razón fundamental, los problemas humanos, profesionales y laborales que la separación total podría presentar al sector público quizás, pero sobre todo al privado, queden muy paliados con esta solución.

Magdalena Mateu
Presidenta de CECE Baleares

¿Te han comentado tus colegas las ventajas de cobrar la nómina en "Sa Nostra"?

Muchos de ellos tienen la lección bien aprendida. Cobrar la Nómina a través de "Sa Nostra" tiene tantas ventajas que sus resultados siempre son sobresalientes. Por el simple hecho de domiciliar la nómina en la Caja de Baleares "Sa Nostra", tendrás todas estas ventajas. Toma nota.

- **PRÉSTAMO PERSONAL:** DE HASTA 8 MENSUALIDADES (POSIBILIDAD DE PRIMER AÑO DE CARENIA)

- **PRESTAMO VIVIENDA:** CON TIPOS DE INTERÉS PREFERENCIAL Y UN PLAZO DE AMORTIZACIÓN INCLUSO AL FINALIZAR EL PERIODO Y DOS AÑOS DE CARENIA

- **PRÉSTAMOS PARA ATENCIONES DIVERSAS:** DE HASTA 3 MILLONES Y UNA DURACIÓN DE HASTA 6 AÑOS.

- **UN SEGURO INDIVIDUAL DE ACCIDENTES:**

TOTALMENTE GRATUITO, DE HASTA 1.500.000 DE PTAS., PARA AQUELLOS PROFESORES CASADOS Y CON HIJOS MENORES DE 18 AÑOS O INCAPACITADOS E INCLUSO PÓSTUMOS Y DE 1.000.000 PTAS. EN LOS DEMÁS CASOS.

- **PUNTUALIDAD EN EL COBRO:** INCLUIDA LA POSIBILIDAD DE RECIBIR ADELANTOS.

Y podrás disfrutar de otros muchos servicios de "Sa Nostra"

- TARJETA "SA NOSTRA" -
CAJERO AUTOMÁTICO
- TARJETAS DE CREDITO VISA
- CHEQUES GASOLINA
- TRAMITACIÓN GRATUITA DE LOS EXPEDIENTES DE JUBILACIÓN, VIUDEDAD Y ORFANDAD.

- PLAN DE JUBILACIÓN "SA NOSTRA"
- CHEQUES DE VIAJES
- MONEDA EXTRANJERA
- Y UN TRATO PREFERENCIAL DENTRO DE NUESTRA OBRA SOCIAL

También ponemos a disposición del colectivo de profesores el DIARIO DE LA ESCUELA, suplemento semanal de Diario de Mallorca, destinado a actividades pedagógicas y patrocinado por "Sa Nostra".

CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATORIA

L'apartat n° 9 de la Proposta per a Debat ens planteja en primer lloc el tema del perllongament de l'ensenyament bàsic i de l'ordenació de l'etapa de secundària. El primer comentari que ens suggereix aquesta Proposta és que a la fi hom recull una idea que els docents fa bastant de temps que hem detectat: la notable diferència que hi ha entre els nins de 6è i els de 7è i 8è d'EGB.

Sembla ser que el MEC s'ha adonat d'aquest detall i a la fi inclou aquest nivell a l'ensenyança primària, encara que ens queda el dubte de si aquesta inclusió té uns motius metodològic-didàctics o simplement és per necessitats d'estructuració del sistema educatiu, basades en raons econòmiques, d'infraestructura, etc.

Al punt 9.3 s'esmenten els problemes típics de la transició de l'educació bàsica a nivell educatiu superiors, que es produeixen actualment a 7è i 8è. Els problemes que es plantegen a 7è i 8è no són sols problemes de "transició", són problemes de desfasament entre els interessos dels alumnes i els curricula existents; són problemes de consciència del fet que acaben l'ensenyament obligatori i al 13 anys han de decidir què han de fer al futur proper.

Trobam massa simplista l'anàlisi que el MEC fa d'aquests problemes del Cicle Superior, però la seva manera de solucionar-los ens deixa estupefactes: Si eliminam la transició, ja no hi ha problemes.

Al punt 9.4. parla de l'exigència de dissenyar "una ordenació curricular integradora... gracias a la preparació del profesorado y a la existencia de suficiente diversidad de recursos humanos y materiales". En principi la Proposta pareix coherent

però ens agradaria que el Ministeri aclarís què entén per una "ordenació curricular integradora" i, naturalment que demostrés una vertadera voluntat política per dotar els centres amb el material humà i recursos didàctics necessaris. Creim que s'hauria de valorar l'experiència dels centres implicats en Reformes d'EGB i BUP i que han denunciat i repetit la denúncia de la manca d'aquesta valoració.

L'Administració hauria d'oferir marcs curriculars que pertanyessin al 1r. nivell de concreció deixant als docents o Comunitats Autònomes el desenvolupament de la resta de nivells.

Estam d'acord amb l'Administració que organitzar els centres en diferents nivells de rendiment és discriminatori, va contra el principi d'ensenyança comprensiva i endemés és poc pedagògic.

Ens pareix poc seriós i poc realista que ara (quan hi ha hagut quatre anys de Reforma del Cicle Superior) es plantegi aquest tipus d'organització quan no han estat capaços de definir en què consisteix.

Analitzant els criteris per a la Reforma de l'Educació Secundària arribam a la conclusió, tal volta equivocada, que es tracta de canviar-ho i capagar-ho tot perquè res no canviï.

Apartat n° 10: Secundària Obligatoria. Primera Etapa.

Segons el Punt 10.2 la doble finalitat que vol assolir aquesta etapa de l'educació és d'una banda transmetre valors culturals a ciutadans integrats a la nostra societat: d'altra, assegurar-nos que seran útils a aquesta societat, preparant-los segon l'oferta de feina de cada moment.

A pesar que tots ho donam per sabut, ens pareix que no s'ha de basar o argumentar aquesta reforma del sis-

tema educatiu en qüestions com el fracàs escolar, l'evolució diària de la nostra societat, les metodologies caducades. Si no hi hagues una necessitat econòmica de reestructuració seguiriem sense revisar el sistema.

Punt 10.3

Per concretar en objectius terminals i constituir el punt de referència per a la selecció d'àrees i continguts s'haurà d'aclarir i acordar: Què ha de resoldre l'alumne, analitzar, criticar? En què ha de cooperar? I si interessa de bon deveres que l'alumne faci tot això, que s'acostumi a fer-ne ús i tenguem un ciutadà crític, analític, eficaç, actiu i selectiu. La nostra proposta seria de dissenyar unes Àrees Instrumentals bàsiques que forneixin a l'alumne els coneixements, tècniques, aptituds, hàbits i destresa per "aprendre a aprendre" i que coincideixin amb els coneixements mínims als quals han d'arribar tots els alumnes de l'Estat Espanyol. Després s'haurien de dissenyar unes Àrees d'Expressió que els permetin, en diferents llenguatges i codis, d'expressar-se de forma integral. Finalment, unes Àrees de Coneixements, socials, naturals, tecnològics que els permetin de conèixer les claus del món que els envolta.

Naturalment, això implica una reestructuració completa del professorat i una tasca de reciclatge i especialització immediata i realista.

Al 10.10 hom parla d'atendre les diferents capacitats, interessos i motivacions dels alumnes, però qui els detectarà correctament i en el moment adequat per tal que sigui possible desenvolupar programes paral·lels? Cal pensar programes de desenvolupament, de reforçament o recu-

peració, tenir en compte les Comunitats Autònomes i els alumnes que vulguin dur a terme aprenentatges a un altre centre.

Punt 10.13: Promoció d'estudiants.

Els alumnes que hagin repetit Primària i que per qualsevol causa arribin als 16 anys a llé que ara és 8è, han de deixar els estudis?

Poden continuar fins al final de l'ensenyament obligatori secundari? Què és l'obligatori, l'ensenyament secundari o restar escolaritzat fins el 16 anys?

Consideram importants que es valori i detecti la necessitat de l'orientació escolar, acadèmica i professional sobretot al final d'aquesta etapa. Però no la necessiten només sinó també els professors i a més a tota l'etapa, per poder dur a terme les feines d'adaptació i diversificació que es proposen.

DISTINTES ALTERNATIVES EN L'ORGANITZACIÓ DE L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

El Ministeri presenta dues opcions i esmenta una sèrie d'avantatges i inconvenients de cadascuna. I opta per la segona que té avantatges clars, però que té inconvenients greus als quals no es proposen solucions viables. (ANNEX 1).

Ens pareix que hi ha una contradicció, ja que si primer es valora que cal mantenir més de tres anys un ensenyament comprensiu, no és didàcticament aconsellable. Si no s'assegura que s'aconseguiran en 4 anys, molt menys en 3, no seria convenient reformular-los abans de proposar-los?

Com fan comptes de "coordinar" equips diferents a centres diferents, que tendran els mateixos alumnes d'una mateixa etapa obligatòria? Queda també sense solucionar el problema de la creació de centres de Secundària que n'aglutin de diferents de Primària de distintes zones. Què succeirà si això provoca conflictes amb la LODE en el tema de l'admissió d'alumnes?

Unes altres mesures urgents s'adreçarien a:

- Davallar la proporció alumnes-professor.
- Donar continguts i funcions clares als professors de suport.
- Potenciar l'especialització didàctica de professors amb càrrecs de coordinació, orientació, etc.
- Fixar clarament el tema de la titulació única al final de l'educació obligatòria.

En una paraula, decidir-se, amb una voluntat política ferma, a canviar el SISTEMA EDUCATIU d'aquest país.

ANNEX I

AVANTATGES

INCONVENIENTS

- Millor organització del Batxillerat i E.T.P. 12-15 S'hauria d'impartir el 12-15 a 15-18 un sol centre amb un únic equip de professors. - La fi del cicle coincideix amb edat legal d'incorporació a la feina. - Més temps per complir objectius d'ensenyança compr. 12-16 Ajorna la tria de modalitats 16-18 diferents. - Respecta l'estructura curricular de 2 anys. - Es poden emprar els centres docents que ja hi ha.	- Dificultats de mantenir més de 3 anys ensenyança comprensiva. - El final del cicle no coincideix amb l'edat legal d'iniciació al món laboral. - Un any menys d'ensenyança obligatòria. - Dificultat d'organització "pràctica" i fiada del 10è curs de "compensació". - Canvis dràstics als espais escolars. - Reorganització del Prof. - Dificultat per mantenir més de tres anys principis d'ensenyança comprensiva. - Com s'atén la diversificació? - Com s'estructura una Secundària de sols 2 anys? - El cicle s'imparteix a 2 centres distints i amb 2 equips de professors diferents.

LEZAMA

CENTRO DE RECURSOS
PARA LA ENSEÑANZA
DE LA LENGUA

ELT - Deleg. ALHAMBRA - Ed. SECO OLEA

Fco. Suau, 14 bjos. 07010 Palma de Mallorca - tefno. 754476

LA MESTRA DEL CIRC

Dins el tarannà dels dies de vaga de l'ensenyament públic cal destacar la presència d'una vaguista molt especial, la de la mestra del Circ de la Índia. Aquesta mestra que forma part dels quatre docents a nivell estatal, que treballen a quatre circs diferents, integrats dins de l'educació compensatòria, i que treballen des de fa un curs en aquest tipus d'ensenyament, es va presentar a l'STEI per notificar-nos que ella també s'adheria a la vaga.

Anàrem a visitar-la a la seva escola quan el circ va passar per Magalluf.

Envoltat per enormes torres de gratacels ens trobam amb la grandiosa carpa multicolor. Li demanam a un nanet on podem trobar a la "maestra" i ens envien prop de la porta. Un enorme home, vestit amb smòking ens assenjala un enorme camió amb un enorme cartell "Colegio Circo de la India". La mestra ja ens espera, pujam per la petita escaleta de fusta que ens separa del terra i entram a una escola, model·lica en quant a aprofitament de l'espai.

La mestra, Na Marcela és d'Extremadura, fa anys que és de l'ofici i a més a més l'estima a aquesta professió, sino no es comprén com ha pogut escollir una comissió de serveis tant dura com ser la mestra d'un circ nòmada.

PISSARRA.- ¿Como és la vida normal de una escuela de circo?

Marcela.-Depende del circo.

Este circo normalmente vamos de ruta día a día. Solamente paramos en un mismo lugar algún fin de semana. Ha sido un descanso el poder estar en Palma casi quince días seguidos, ya que de esta manera tienes como más normalidad escolar, más estabilidad. Por

ejemplo al ir día a día de ruta implica que cuando llegues al lugar de actuación dependas de que te pongan el agua y la luz, sobre todo la luz, el pasado invierno había días que casi no podíamos hacer nada por falta de luz. Según el convenio firmado por el dueño del circo y el MEC la maestra y la escuela tienen que estar en el sitio donde se va a trabajar a las 0 horas, pero esto la mayoría de veces es imposible que se cumpla al cien por cien por el ritmo de trabajo del circo. El calendario empieza en septiembre y termina en agosto, con un intervalo de descanso que se inicia después de Reyes para volver a empezar en marzo, es decir que el período largo de trabajo es de marzo a agosto. Sin embargo, nosotros después de navidades hemos seguido trabajando, por lo que mi curso terminara en junio, como las escuelas normales.

Elaboré los horarios conjuntamente con los padres, y el comienzo de las clases depende de los kilómetros que se hayan recorrido; así si viajamos hasta 50 kms. las clases se inician a las 9,30 y terminan a las 14,30. Si hacemos hasta 100 kms. las clases se inician a las 10 y terminan a las 15 horas, mientras que si hacemos más de 100 kms. las clases se inician a las 15 horas hasta las 20 h. y si recorremos muchos más, este día no hay clase y se recupera el sábado. Esto en lo que se refiere a jornada con los grupos de EGB, luego de 16 a 18 horas vienen los adultos. Es decir que mi jornada de enseñanza directa es de 7 horas, a las que debemos sumar el tiempo de preparación, planificación y preparar la escuela para el viaje (poner los pulpos para que no se caigan los libros de las estanterías, fijar las sillas y mesas, recoger

todo el material para que no haya desperfectos...).

Uno de los problemas que más me duele es que algunos no respetan el horario, y a menudo algunos padres me envían los hijos bastante tarde y sin estar preparados (desayunados y limpios). A los padres les importa la escuela, pero ésta les altera su vida, les cuesta preparar a los niños. Pero todo es cuestión de hábitos, es el primer año que tienen escuela y hay que ir mentalizándoles.

PISSARRA.-¿Conocen estos niños las ciudades o pueblos por donde pasáis?

Marcela.-Normalmente no, depende de la maestra. Me propongo como objetivo que los niños sepan en qué día están y en qué lugar, por esto siempre empezamos la clase con: "hoy es día... y estamos en..." Hay que comprender que es muy difícil que un niño sepa situarse, cuando cada día se establece en un lugar diferente, que amanece en otro, tienen un alto grado de desorientación. Para intentar paliarlo lo que hacemos es que, después del recreo vamos a conocer el entorno del circo, las calles que lo limitan, el pueblo en que está y en qué Comunidad.

PISSARRA.-¿Y de material cómo estáis?

Marcela.-Pues como es una experiencia nueva el MEC envía poco material. En el convenio con el dueño del circo se establece que el MEC le da 3 millones para montar la escuela, el circo pone el camión-trailer y con el dinero debe poner el mobiliario y la habitación-casa de la maestra y su transporte. Con la ayuda de amigos y mi recogida particular he podido recoger todo lo que veis. (Las estanterías están repletas de libros, muchos juegos didácticos, puzzles, abecedarios, mapas, anatomías, ya les gustaría a muchas escuelas tener el material que vemos!).

Los centros de educación compensatoria por donde pasamos tienen orden de ayudarnos y de atender nuestras demandas. Pero la mayoría de veces no te da tiempo de ponerte en contacto con ellos.

PISSARRA.-¿Y actividades extraescolares realizáis?

Marcela.- Como en la mayoría de centros tenemos el problema del transporte, por ejemplo cuando estuvimos en Palma visitamos el Castillo de Bellver, con la ayuda de la camioneta del circo, que se prestó a llevarnos mientras hacia la propaganda con los altavoces; pero como siempre el problema es la poca estabilidad en los lugares que visitamos.

PISSARRA.-¿Cómo hacen los niños para seguir los estudios?

Marcela.-Pues libros de texto no tenemos, tengo hechos tres grupos, uno de preescolar, otro de tercero y otro de séptimo, a los que yo les voy preparando el material, ya que ellos por la falta de escolarización no pueden seguir un curso específico, siguen lo básico de cada nivel, pero no podrían integrarse al cien por cien a un nivel específico. Al tener pocos alumnos puedo atenderles uno a uno. En cuanto a seguir estudios posteriores, primero lo que tenemos que lograr es que se consolide la experiencia para que después podamos proseguir a otros niveles.

PISSARRA.-¿Con qué dificultades te has encontrado?

Marcela.-Bueno, en primer lugar me he dado cuenta de que yo no soy nómada. Yo necesito normas, planes de trabajo, tengo necesidad de saber qué voy a hacer mañana, y aquí en el circo, nunca puedes hacer planes muy seguros. Aunque cuando me presenté para la plaza (a la que tienes que acceder tras una serie de experien-

cias en escuelas rurales y unitarias y pasar una selección), ya sabía que sería duro, nunca te puedes imaginar sino lo vives. A mí me gusta viajar, necesito una cierta planificación, estabilidad. Aquí aunque sé donde voy a estar mañana, y el otro y el otro, nunca tengo una certeza segura y firme. Tengo el trabajo organizado, me digo voy a hacer esto con los de preescolar, pero... me falta un niño, dos o tres y...tengo que cambiar todo el plan de trabajo, para que a lo largo de la semana se puedan cumplir unos objetivos mínimos.

LLegas a acostumbrarte al ritmo de vida, cada día estás en un sitio diferente, debes disponerte tú y la escuela. Yo ya sabía que sería duro pero con ética, decisión y razonamiento lo superas.

Te sientes sola al no tener amigos con quien hablar, te sientes desorientada, sobre todo al principio, insegura, dependes de muchos factores. Al principio los niños me tanteaban, como tantos niños del país tantean a sus maestros, pero estos son más juguetones, porque para ellos el colegio era una gran diversión, pero claro había que ser una diversión de trabajo, estaban muy desorientados.

En cuanto a dificultades con los niños el más grave es el de la disper-

sión, tienen una dificultad muy grande para concentrarse, el lenguaje es muy deficiente, el nivel muy bajo, algunos son lentísimos.

PISSARRA.-¿Cómo son las relaciones de la maestra con el circo?

Marcela.-Pues hay de todo. El circo es una pequeña comunidad con un grupo de familias. Unos son los artistas, que tienen una relación con la empresa, luego están los empleados, que es el grupo que está peor considerado, que su jornada es extremadamente prolongada (a veces 22 y 23 horas), son los montadores, conductores. Yo para ellos soy una privilegiada, soy la Sra. maestra..., porque tengo mi casa, me transportan, me ponen la escalera... En cuanto a los padres pues es casi como en las escuelas en general, unos padres se preocupan más que los otros. Como los artistas no quieren viajar por la noche, pues normalmente sus hijos que van al colegio me llegan tarde. Ayer mismo (22-4) convoqué una reunión de padres para manifestarles mi queja del llegar tarde. Si hicimos el horario conjuntamente por que no tienen que cumplirlo. Dijeron que sí que lo cumplirían pero...

PISSARRA.-¿Cuando se está hablando de la Reforma del Sistema Educativo español, tú desde esta escuela, qué piensas?

Marcela.-Estos niños tienen que seguir una enseñanza general básica, con una lectura comprensiva, una enseñanza activa, todo esto lo pueden adquirir, pero no pueden seguir un nivel específico. Tú no puedes seguir un 6o, un 7o. o un 8o específico. Tú tienes que intentar unificar para darles lo básico de cada materia. Tienes que trabajar mucho con la expresión oral y con las técnicas más elementales. Muchos problemas con la expresión oral y con la dispersión están en relación directa con su tipo de vida.

PISSARRA.-Ahora que ha habido la huelga. ¿Cómo han reaccionado los padres?

Marcela.-Pues ha habido de todo, generalmente con incompreensión (hem de dir que la mestra del circ es va posar en vaga en el poble de Felanitx, en veure que els al.lots de poble eren pels carrers, aleshores va fer un paper pels pares i posà un cartell a fora de la "rulotte" on deia que la mestra del circ s'adheria a la vaga dels professors), pero lo aceptan. Les he explicado, pero no entienden la huelga que no sea contra el dueño del circo, que sea de un ente abstracto y fuera de él.

Fue curioso que un padre me indicara que esto representaría perder muchos días de clase y que no se llegarían a los niveles. Yo le contesté que en ninguna escuela se llegan al 100 o/o del nivel; de todas formas le notifiqué que trataría de subsanar las deficiencias que pudieran ocasionar los días de huelga. El mismo padre propuso que el MEC enviara para el verano un maestro para dos o tres horas. Le contesté

que lo haría llegar a la Subsecretaría de Educación Compensatoria (que es donde procedo) para que lo tuvieran en cuenta. De todas formas os he de indicar que también le hice saber a este padre a ver si estaría dispuesto a disponer al niño para el "cole", ya que es de los típicos que mandan muy tarde a su hijo a la escuela.

PISSARRA.-Y para terminar, qué lugares habéis recorrido desde que comenzó el curso?

Marcela.- Pues hemos estado por toda Andalucía, todo el País Valencià, Murcia, Eivissa, muchos pueblos de Mallorca y por supuesto Palma y mañana marchamos hacia Menorca.

Amb el renou del presentador y la música de fons marxam del circ, amb l'esperit una mica angoixat i a la vegada contents, angoixats de no poder entendre aquesta comunitat nòmada i contents de veure una bona mestra que disfruta amb la seva feina malgrat les incomoditats, soletats i incompreensions que l'envolten.

DEBAT DEL PROJECTE PER A LA REFORMA DE L'ENSENYANÇA

CONCLUSIONS DE LES JORNADES SOBRE LA REFORMA ORGANITZADES
PER L'STEI Novembre-desembre 1987

1. Considerau adequada l'extensió de l'ensenyament obligatori fins els 16 anys?

És evident que la perllongació de l'escolarització obligatòria fins els 16 anys és positiva i adequada, ara bé, el sol fet d'un ensenyament "obligatori" no resol cap problema a part de l'aspecte legal de l'edat laboral.

Si "obligatori" no va acompanyat de no discriminatori, no selectiu i que possibiliti la realització de cada alumne com a persona, només haurien fet augmentar els problemes que té l'escolarització actual durant dos anys més.

2. Considerau acertada la distinció que s'estableix entre "Disseny Curricular Base" i "Projectes curriculars", i l'assignació de competències per a la seva elaboració? (Punts 5.8 al 5.11 del document "Projecte per a la reforma de l'ensenyament. Proposta per al debat.")

Damunt aquest punt se'ns presenten els següents interrogants:

a) En el punt 5.9 no s'especifica quins aspectes ni en quina proporció ha de contemplar-se el "Disseny curricular base".

b) Quina part podrien dissenyar les comunitats autonòmiques?

c) El Projecte en els punts 5-7 i 5. 11 planteja la concreció dels currículums dins un darrer terme pels centres i equips de professors. Com pensa donar resposta l'Administració als aspectes que ella mateixa defineix com "exige de la Administración educativa esfuerzos encaminados a asegurar la adecuada formación del profesorado..." (punt 5-7)?

3. Què opinau sobre l'estructura global que es proposa del sistema educatiu des dels 0 als 18 anys?

(Punt 6.4 del document "Projecte per a la Reforma de l'ensenyament. Proposta per al debat")

Efectivament els tres nivells proposats corresponen amb algunes diferències a les etapes evolutives dels infants. No veiem el per què d'uns nivells diferencials, adhoc amb uns noms (educació, primària, secundària) que sempre han suposat barreres i privilegis, quan el que es proposa és un ensenyament comprensiu i obligatori per a tots, que segueix un procés el qual no acaba fins el 16 anys.

4. Creis que és adequada la inclusió de l'Educació Infantil (0-6anys) en el sistema educatiu?

Considerau que és idònia l'organització de l'Educació Infantil en dos cicles (0-3 i 3-6 anys)? Quina és la vostra opinió referent a les característiques de cada un dels cicles?

Ens pareix acertada la proposta d'ordenar l'Educació Infantil del 0-6 anys, la consideram necessària per a poder aconseguir una millor educació per a tots. No és suficient que la Llei ho contempli sinó que d'una vegada se la consideri el pilar fonamental de totes les ulteriors etapes. El MEC hauria d'assumir aquesta tasca prioritàriament i no deixar que l'educació infantil estés sotmesa a iniciatives personals o conjunturals. No es tracta d'estructurar-la sinó de possibilitar-la econòmicament i pedagògicament.

L'organització de l'educació infantil en dos cicles 0-3, 3-6 no pot suposar ni un menypreu per a la primera etapa, ni una filosofia diferent sino una qüestió funcional. Estam per una etapa de 0-6 anys; l'experiència ens demostra que la convivència d'aquest grup de nins junts possibilita unes experiències, situacions i vivències (ajuda, relacions socials, hàbits, treball...

sortides, comunicació) que no es tendrien si el segon cicle està integrat dins l'etapa posterior.

5. En relació amb l'etapa d'Educació Secundària obligatòria 12-15/16 anys, quina de les dues alternatives exposades en el cap. 11 considerau més acertada?

Considerau adequada la introducció d'un progressiu percentatge de diversificació i optativitat en l'Educació Secundària obligatòria?

Quina seria, en la vostra opinió, la formació inicial que hauria de tenir el professorat de Secundària obligatòria (12-16 anys)?

Considerau adequada la posició del Ministeri d'Educació que assigna el primer cicle als actuals professors d'E.G.B. amb l'especialitat corresponent i el segon cicle a professors llicenciats, o creis més oportú que tota l'etapa de Secundària sigui impartida per professors llicenciats? (Punt 19.7).

Clarament ens definim per un cicle 12-16, les motivacions que aportam coincideixen majoritàriament amb les que planteja l'Administració amb excepció de les que pareix ens ha decidit el MEC per aquesta mateixa opció "un mejor aprovechamiento de los actuales recursos del sistema educativo sobre todo en lo que concierne a la organización de los centros escolares y a la distribución del profesorado". A més, de cap de les maneres es pot acceptar que aquest cicle estigui dividit en dues etapes 12-14 i 14-16, impartides a llocs diferents i per professorat de diferent preparació. Si difícil resulta la coordinació dels col·lectius de professorat que treballen amb uns mateixos grups d'alumnat i a un mateix centre, quina fórmula màgica i amagada té el MEC per aconseguir la coordinació de dos col·lectius que treballen

a llocs diferents i en temps diferents?

Del que acabam de dir es pot deduir que no podem estar d'acord amb el plantajament de dos tipus de professors: 12-14, professors d'EGB i 14-16, professors llicenciats, ja que és bastant clar que ni els uns ni els altres estan preparats adequadament per impartir aquest nou cicle de secundària. El qual necessita per definició d'un professorat idoni d'acord amb els seus objectius, metodologia i organització. El professors d'aquesta etapa, a més d'un coneixement de la matèria o àrea en un sentit ampli i capacitat de relacionar amb matèries afins ha de tenir capacitat de treballar en equip, cal que el professor domini una teoria d'aprenentatge que li permeti de conèixer la situació psicològica dels alumnes i lògicament d'organitzar l'ensenyament, en poques paraules, un autèntic professional.

Quan a l'optativitat es podria començar a plantejar a partir del segon curs, de forma escalonada, però sempre i quan es faci un replentament del que hauria de ser un tronc comú. Un model organitzat en àrees diferenciades potser no serà el més adequat per oferir una optativitat en les condicions necessàries, entre d'altres coses pel marc horari global, i perquè les àrees que es plantegen, 9 en total, no difereixen gairebé del que actualment diem "matèries", tal vegada l'alternativa a un plantejament per àrees seria establir uns coneixements, actituds i habilitats bàsiques a desenvolupar amb una metodologia adequada al moment evolutiu.

6. Quina de les dues opcions proposades referents a la modalitat de Batxillerat (6 modalitats o 3 modalitats) li pareixen més correctes? (Punts 12.8 al 12.12).

Considerau pertinent el percentatge del currículum dedicat al tronc comú, en les especialitats i en les dis-

ciplines optatives? (Punts 12.7, 12.14 i 12.17).

De quina manera valorau la proposta de que el professorat de Batxillerat i d'Educació Tècnica-Professional rebi una formació completada amb importants continguts psicopedagògics i didàctics? (Punt 19.8).

Als apartats, 9.12, 9.13 i 12.3 es planteja l'ensenyament secundari posobligatori i per tant el batxillerat com a una etapa fortament relacionada amb els interessos de l'alumnat, la qual cosa pareix encertada, per tant, ara ens toca tornar la pregunta al ministeri. Què s'aproparà més als interessos de l'alumnat, una oferta més ampla, amb més possibilitats o una oferta més restringida?

A l'apartat 12.11 s'especifica que el Mec optaria per estructurar tres modalitats principals: BCN, BCS i BT, a més d'una quarta modalitat secundària que seria el Batxillerat Artístic. A continuació es planteja la necessitat d'oferir a cada modalitat una gran quantitat de matèries específiques i matèries optatives, fixant la proporció d'un 40 % i un 20 % respectivament de l'horari total, incluint dins el 20 % del bloc optatiu la conveniència d'incloure com a norma general un segon idioma estranger. El 40 % restant es destina a tronc formatiu comú.

El ministeri basa la seva opció pel model de tres batxillerats, en lloc dels 6 actualment en experimentació, en la idea que una oferta excessiva de diversificació pot resultar discriminatòria per a qualcunes zones o qualcun centre.

És lògic que la solució d'aquest problema passi per restringir l'oferta a tothom? (Ens vé a la memòria aquell refrany castellà "mal de muchos, consuelo de tontos").

Si juntam els percentatges establerts per a la diversificació amb el nombre de modalitats ofertades, no creim que el resultat sigui una oferta gairebé apropiada als interessos i motivacions de l'alumnat. És obvi que si l'estructura oferta un model per sí mateix, més ampli, garantirà d'entra-

da una diversificació real.

De fet creim que l'actual oferta de sis batxillerats seria el mínim acceptable.

És del tot impresentable contemplar el batxillerat artístic com a una opció "més específica y singular". Pareix ésser que la reforma de l'ensenyament es continua basant en els mateixos pressupostos de l'actual sistema: Qualsevol aspecte de la formació i dels interessos dels individus mantenen la consideració de secundaris. És clar, que actualment el batxillerat artístic és una opció minoritària, però també és ben clar, que aquesta situació no és més que una conseqüència de l'educació rebuda en la qual no s'ha incorporat, més que en casos realment puntuals i excepcionals, l'educació artística dins el que es considera currículum bàsic pel desenvolupament de les persones. Si realment es considera dins el nou sistema educatiu que els aspectes que desenvolupa una educació artística, sensibilitat, domini del propi cos, expressió, creativitat, etc, són essencials dins l'evolució dels nins i nines, ben segur que l'existència d'una opció artística serà la resposta per un nombre molt més elevat d'alumnat.

L'aspecte lingüístic té com tractament francament desigual i insuficient dins el batxillerat; situació que queda molt més agreujada a comunitats que, com és ara la nostra, tenien una situació socio-lingüística ben diferenciada de la resta del territori MEC. De les tres modalitats que es presenten, en ninguna es contempla la possibilitat d'aprofundir una mica seriosament un estudi de la llengua i per tant tampoc es donarà a l'alumnat la base suficient per a uns estudis universitaris posteriors amb especialització filològica.

Aquesta situació no és només quan a l'estudi de la llengua pròpia, sinó també, de llengües estrangeres. El batxillerat, quasi a propedèutic que és per a estudis universitaris i també per a l'E. T. P., no pressuposa la preparació per a professors on la llengua i les llengües estrangeres són bàsiques a l'entorn socio-econòmic on

viu l'alumnat.

El projecte plantetja la necessitat d'un tronc comú a totes les modalitats per tal de, per una banda, facilitar el pas d'una a l'altra, i per altra, garantir el perfeccionament de les capacitats bàsiques de l'individu, integrat per vuit assignatures diferents i amb un pes específic global d'un 40 % de l'horari. Aquí se'ns plantegen una sèrie de qüestions:

a) Quins criteris s'han seguit per definir les matèries proposades?

b) Són precisament les que garanteixen el perfeccionament de totes les capacitats bàsiques o, una vegada més, s'han definit en funció de les disponibilitats de l'estructura actual?

c) Les capacitats i habilitats bàsiques, es poden treballar des de totes les àrees del saber. Tal vegada els objectius que es defineixen a l'apartat 12.5 treballats des de les diferents àrees són suficients com per assolir el paper de tronc comú.

d) Si enumeram les assignatures que integren cada un dels batxillerats veim que, en alguns en especial, és un nombre molt elevat. Creim que el motiu és per no oblidar l'aspecte polivalent que ha de tenir aquesta etapa. Tal vegada la polivalència també és podria aconseguir amb un nombre més reduït de matèries ampliant el significat així com el pes específic de l'optativitat.

e) Ens preocupa el fet de què aquesta etapa, dirigida a uns-unes alumnes que, com a mínim, tenen 16 anys, es planteja, donada la quantitat de temps que ocupa, quasi bé com a activitat exclusiva, no permetent pràcticament la possibilitat de desenvolupar simultàniament altres activitats, bé siguin de tipus laboral o de per lliure. Aquells nins-nines que

vulguin desenvolupar qualche activitat que necessiti d'una dedicació més o menys important hauran de fer-ho, a més a partir d'un esforç personal.

Quant al professorat que ha d'impartir aquesta etapa creim que una vegada més el MEC es conforma en utilitzar l'estructura que té actualment sense definir en primer lloc el perfil del professorat idoni. Per això mateix a l'apartat 19.8 la indefinició és tal que no podem saber quins són els mecanismes de reconversió a posar en funcionament, si és que ha de fer-se, ni com, ni on, ha de ser la preparació inicial del professorat.

7. Vos pareix adequat que els requisits per accedir a l'Educació Tècnica-Professional de primer nivell, als 16 anys, siguin els mateixos que per accedir al Batxillerat? (Punt 13.22). Creis que han d'estar relacionats aquests dos nivells? (Punt 13.15).

Què opinau sobre l'organització i el disseny dels mòduls professionals? (Punts 13.16 al 13.20).

No s'acaba de veure clar el significat d'aquesta pregunta. En primer lloc els termes que s'utilitzen indiquen clarament una comparança entre dues possibilitats, una d'elles es presenta com a més desitjable el batxillerat en agafar-se com a punt de referència la pregunta correcta per tal de no poder tenir una doble lectura hauria de ser: "¿Le parece adecuado que los requisitos para acceder a cualquiera de las modalidades de la enseñanza secundaria postobligatoria sean los mismos"? Encara que la redacció sigui correcta i per tant s'estableixin les mateixes condicions per accedir al batxillerat i l'E.T.P., això no és garantia suficient perquè l'E. T. P. deixin d'esser uns estudis de segon ordre i poc considerats socialment.

Si analitzem els punts 17.14 on es diu que l'E.T.P. de nivell 1 té un clar caràcter terminal, és ben clar no es presenta com una via possible directa d'accés al nivell 2. Aquest fet queda confirmat a l'apartat 13.12 quan estableix les vies d'accés al segon nivell.

Arribat al punt 15.13 es descu-

breix una gran quantitat de possibilitats per als alumnes en acabar el cicle obligatori que fins en el moment es desconexien. De la lectura correcta de l'apartat es pot deduir que al final de l'Educació Secundària obligatòria els alumnes tindran les següents possibilitats:

- "Centros de Secundaria post-obligatoria (Institutos de Enseñanza Secundaria y Profesional)"

- "Centros de Educación técnico-profesional de aprendizaje de tareas"

Al mateix apartat 15.13 es despren que aquells alumnes que acaben l'ensenyança secundària obligatòria i que tenen unes necessitats especials, hauran de tenir "centros de secundaria postobligatoria (o de Educación Técnico-profesional)" on puguin seguir la seva educació de forma més integrada possible. Quin significat té l'aclaració que hi ha al parèntesi? Tanmateix aquest apartat no encaixa amb el fet de què els apartats 12, batxillerat, i 13 de E. T. P. no es preveu en cap moment les adaptacions pels alumnes amb necessitats especials.

Tot i les incoherències, bé sigui d'omissió o plantejament que es veuen al projecte ens pareix desitjable. És clar que la presentació general d'una E. T. P. amb un sistema modular adaptable a les necessitats de la societat i dels alumnes i estructurada amb la participació i el compromís de diversos sectors socials, amb una educació que considera l'aprenentatge a centres educatius i a empreses, sempre i quan la relació amb els empresaris sigui quelcom estructurada de manera seriosa i que no quedi només amb una declaració d'intencions, ens pareix desitjable.

El problema està en què el projecte planteja, no una via d'E.T.P., sino dos tipus d'E.T.P. molt diferenciades, no quan a la forma, sino a la seva funció, via d'accés i a les possi-

bilitats d'enllaç amb altres estudis posteriors. Tot això ens fa pensar que aquesta E.T.P. de nivell 1 sigui realment una etapa terminal a la qual hi tenim accés quasi obligatoriament aquells alumnes menys dotats i sense possibilitat de recuperació així i tot encara queden els alumnes que preveu el punt 17.13 "Aquellos estudiantes que no concluyan esta etapa a pesar de las repeticiones de curso, recibirán un certificado de escolaridad..." els quals no es preveu que poden fer, per tal de tenir una preparació laboral, ja que queden exclosos del sistema educatiu.

8. Quina valoració vos mereixen les adaptacions curriculars i els recolzaments psicopedagògics com a mitjans prioritaris preferibles a la repetició d'un any, en ordre a tractar adequadament el problema dels escolars que no arriben als objectius de cicle.

Considerau adequada la titulació proposada per al final de l'ensenyament obligatori? (Punt 17.13).

Quina de les dues modalitats de prova homologada per al final del Batxillerat o per l'accés a la Universitat considera més escaient? (Punts 17.17 al 17.20).

Creis que ha d'existir una major participació dels professors de Secundària en aquesta prova. (Punt 17.22).

Es conegut de molts d'ensenyants i per experiència pròpia que fer repetir curs a determinats alumnes, de certes edats no s'aconsegueix gran cosa "fer retxes dins l'aigua" i per tant fer perdre el temps a l'alumne, deslligar-lo de les amistats pròpies de la seva edat i crear problemes al nou grup d'alumnes al qual ha d'integrar-se, ja que bé físicament o per interessos de l'edat és molt lluny del grup d'alumnes a on li ha tocat integrar-se, creiem doncs que la proposta del pro-

jecte és positiva.

Quan a les adaptacions curriculars, també veiem positiva la proposta del projecte, sempre i quan sapiguem, qui fa l'adaptació, com la fa i amb el tipus d'ensenyament que estam parlant les activitats dels professors podrien ésser: generar interès per la matèria d'estudi, motivar els alumnes, decidir el que és important que l'alumne aprengui, averiguar què és el que poden aprendre, concloure l'ensenyança a un ritme apropiat, decidir el grau d'aprofundiment i el nivell de dificultat de les activitats d'aprenentatge, organitzar la matèria d'estudi, presentar amb claretat els materials, preparar programes i revisions pràctiques, aclarir i corregir, plantejar preguntes crítiques, avaluar l'aprenentatge i desenvolupament dels alumnes, seguir els processos d'aprenentatge dels alumnes, anotar les seves observacions, fomentar l'ensenyança pel descobriment i la capacitat per solucionar problemes. A més com que treballa en grups d'alumnes, ha de tractar els problemes d'instrucció de grup, la individualització, la comunicació i la disciplina. Quins tipus de super-man ha previst el ministeri, com a professor per fer aquest ensenyament i que més ha de fer adaptacions curriculars?

De tot això deduïm que "los apoyos psicopedagógicos" no poden ésser en cap moment elements estranys a la pròpia feina del professor dins l'aula, sino integrats i compartint els mateixos problemes, és per això que ens pareix equivocada la solució que presenten els punts 18.6 i 18.7 ja que el que ens temen que "La red de equipos psicopedagógicos" siguin aparells burocràtics poc relacionats amb els problemes reals de l'aula i que com sempre sigui el professor preocupat pel seguiment dels seus alumnes el que hagi de cercar les solucions, sense temps i en pocs mitjans per fer-ho. La segona pregunta hauria d'estar redactada en plural perquè, de fet a l'apartat 17.13 s'estableixen dos tipus de titulació diferents, quan realment tractant-se d'un ensenyament obligatori la titulació hauria d'ésser única i així qualsevol

titulació seria adequada mentre no suposi una barrera, pugui triar el camí que consideri més adequat, fins i tot la possibilitat de continuar un o dos anys més dins l'ensenyament obligatori. Aquesta decisió hauria d'ésser presa per l'alumne i la seva família i no ha d'existir cap altra trava.

En tot cas l'estructura educativa ha de preveure que més endavant l'alumne-a es pugui reincorporar al sistema per tal d'assolir nous nivells educatius.

Arribats al punt d'elecció entre dos tipus de prova homologada al final dels batxillerats i analitzades les raons que es presenten en el projecte com a justificació per la seva existència tant mateix no poden optar més que la seva inexistència. No es tracta de triar entre dos tipus de prova, pel fet que, de cap manera es pot acceptar la conveniència d'una avaluació externa d'aquest tipus. Cap de les raons exposades en el projecte tenen prou consistència com per a justificar les proves.

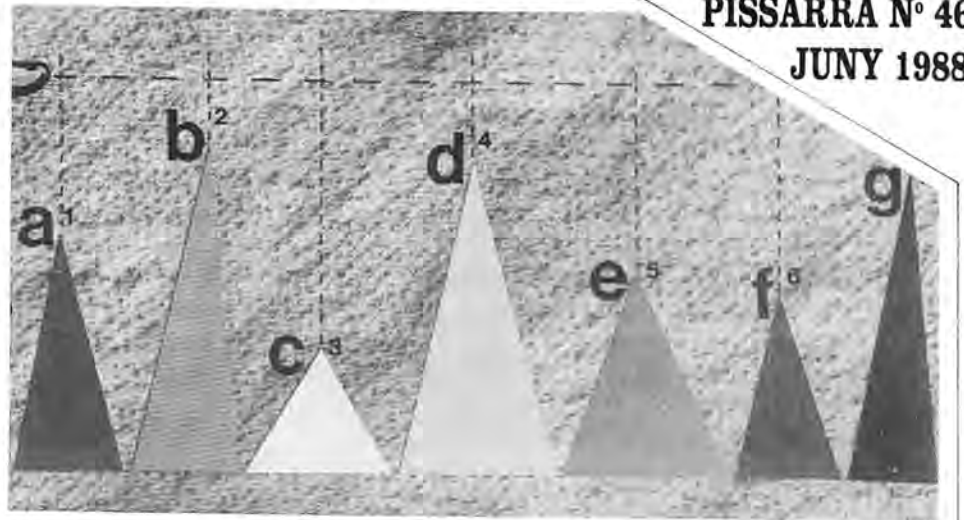
1) L'avaluació del propi sistema és quelcom no només aconsellable sino totalment indispensable a fi d'ajustar-lo en tot moment a les necessitats de l'alumnat i de la societat. El que fora realment absurd és esperar al final per a fer aquesta avaluació, ja que els reajustaments a fer no podrien mai beneficiar als mateixos alumnes que haguessin sofert els seus errors. Si de veres es vol avaluar el sistema, hi ha altres procediments que no necessàriament passen per establir "proves" a l'alumnat que ja ha estat avaluat adequadament durant el seu procés d'aprenentatge.

2) L'estructura comú a les diferents administracions autonòmiques, centres escolars i estudiants ve donada pel seny curricular base. Es dona per suposat que si s'apliquen els principis de diversificació curricular que s'exposa en el projecte com a resposta a les diferències d'interessos, motivacions i necessitats de les diferents comunitats educatives, lògicament es produiran diferències curriculars. Si el que es pretén és

no desvirtuar una estructura comú igualment fora més adient ampliar altres mecanismes durant el procés i no al final del sistema.

3) La darrera justificació de l'existència d'una prova extrema, general i homologada al final del sistema, es basa en possibilitar un accés no discriminatori a centres universitaris, els quals tenen una demanda que supera la seva capacitat d'oferta. És increïble que la inocència del ministeri arribi fins al punt d'admetre que la superació d'una prova d'aquest tipus és una garantia de què aquell alumne podria seguir amb normalitat els estudis universitaris triats (veure estadístiques). Per altra banda seria molt interessant constatar amb dades que aquells alumnes que no han superat la selectivitat tampoc han superat uns estudis universitaris

4) El que és realment necessari és que es replantegi el sentit de l'avaluació a l'etapa d'ensenyament secundari post-obligatori.

X TROBADA ESTATAL DE MOVIMENTS DE RENOVACIÓ PEDAGÒGICA

Del 5 al 8 de desembre passat, tingué lloc a Granada la Trobada anual dels MRPs. Hi participaren uns dos-cents representants de tot l'Estat Espanyol. Per part de les Illes, hi van assistir vuit participants: quatre de Menorca; dos de L'AIRE de Mallorca i dos representants, com observadors, de l'Escola d'Estiu de Mallorca.

La trobada va començar el dia 5 migdia amb una intervenció de n'Alvaro Marchesi, Director general de Renovació Pedagògica, considerat un dels cervells del Projecte de la Reforma del Sistema Educatiu. La seva intervenció fou interessant, el que explicà va coincidir amb la línia que fins ara hem defensat les forces progressistes de l'educació. Dues qüestions quedaren sense resposta: en quina mesura afectaran al projecte les recents eleccions sindicals? Com influirà aquest projecte en la problemàtica Escola Pública-Escola Privada?

Es van debatre cinc ponències, quatre d'elles referides a l'esmentat projecte de reforma, gràcies a açò es va rebre una bona subvenció del MEC, i, la clàssica reflexió de cada any sobre com van el MRPs.

El mateix dia 5 a la tarda, es van debatre les dues primeres ponèn-

cies, "Estructura del Sistema Educatiu", subdividida en dos blocs: dels 0-12 i dels 12-18 i "Reforma i Autonomies", aquesta presentada pel MRP de Menorca, consideram que es molt interessant el tema, ja que ens afecta molt directament.

Els dies 7 i 8 es treballaren les altres tres ponències, "Condicions per a la reforma" amb un subapartat específic de Formació del Professorat; "Disseny curricular" i l'última "MRPs, treball d'Estiu, treball d'hivern" (esperam poder anar publicant les conclusions o al menys resums de totes les ponències).

La Trobada va acabar el dia 8 amb l'Assemblea General, celebrada a l'Auditori Manuel de Falla. Cal afegir que el lloc elegit, l'Hotel "Generalife", ben davant l'Alhambra, fou un indret molt agradable i que l'organització, duita a un nivell familiar, funcionà força bé.

Queda damunt la taula si l'any que ve tindrem XI TROBADA o II CONGRES de MRPs. El que sí va quedar clar, sia trobada o congrés, és que tindrà lloc a València.

Josep Mercadal Benejam
(M.R.P. de Menorca)

CONVOCATÒRIA DE BEQUES, AJUTS, SUBVENCIONS DE PROJECTES I ADQUISICIÓ DE MATERIAL DIDÀCTIC PER TAL D'IMPULSAR L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA, LA HISTÒRIA I LA CULTURA DE LES ILLES BALEARS.

- Ordre de la Conselleria d'Educació i Cultura de 28-III-88. B.O.C.A.I.B. núm. 44 de 12-IV-88.

- Es destinen 7.000.000.- de ptes. per tal de subvencionar, adquirir o incentivar tots aquells recursos i materials didàctics que donin suport a l'ensenyament i l'aprenentatge de la nostra llengua i la nostra cultura.

- El material haurà d'esser escrit en llengua catalana i adaptar-se a la realitat socio-cultural de les Illes Balears.

- Pot participar-hi qualssevol persones físiques, grups de treball centres escolars, autors, editors, etc.

- S'ofereixen 3 opcions:

A-Projectes innovadors.

B-Adquisició i publicació d'originals no editats.

C-Adquisició de material didàctic imprés.

- Informació i sol·licituds:

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA

DIRECCIÓ GENERAL D'EDUCACIÓ

C/ San Felio, 8 PALMA

C/ Vasallo, 8 MAÓ

C/ Comte Rosselló, 3 EIVISSA

- Termini de presentació de sol·licituds: 30 de Juny
1988

**CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA
GOVERN BALEAR**

RECERCA BIBLIOGRÀFICA

ALSINA, PEP. "EL CARNAVAL. CANÇONS I DANSES PER CELEBRAR LES FESTES". Ed. Graó. Col.lecció Olla de Grills.

L'editorial Graó ha publicat el primer llibre i cassette de la col.lecció Olla de Grills. Aquesta col.lecció consta de cinc cassettes i cinc llibres o guies. A les cassettes hi trobarem més d'un centenar de cançons dedicades a les següents festes: El Carnaval, Sant Jordi i festes de primavera, Sant Joan i festes majors, la Castanyada i Nadal i Reis. Les guies inclouen les partitures de les cançons, la seva procedència i història, el desenvolupament d'algunes danses i una sèrie d'activitats a realitzar d'acord amb l'edat i la maduresa dels nins.

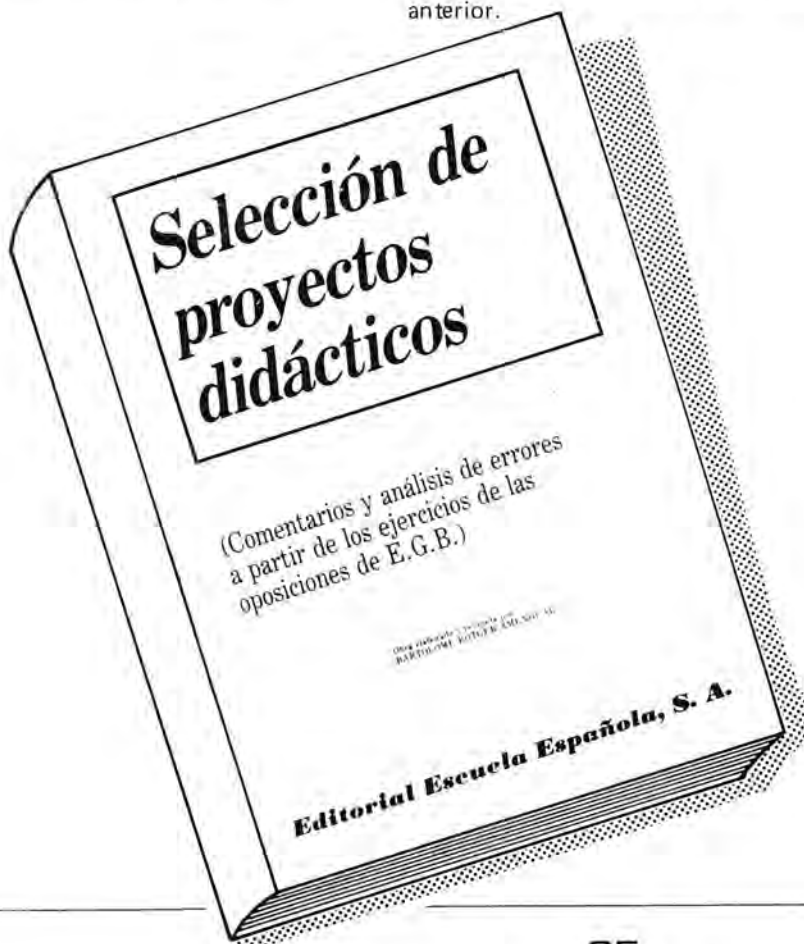
ROTGER AMENGUAL, BARTOLOME. "SELECCION DE PROYECTOS DIDACTICOS (2a. edició corregida i augmentada). Ed. Escuela Española. Quan arriba, com cada any, el moment de prendre la decisió de presentar-se o no a les oposicions, quan es fa un repàs general de tot el que es sap, quan tots els opositors voldrien conèixer els criteris pels quals es regiran els membres del tribunal, es reedita aquesta obra, actualitzada amb els resultats i les experiències de les darreres oposicions. Aquest llibre servirà a l'opositor per conèixer els criteris generals dels tribunals i per poder comparar els seus exercicis amb els projectes desenvolupats. Es tracta, en definitiva, d'una obra que permet aprendre a partir d'una experiència anterior.

MACIA, ANTON DIEGO, MENDEZ CARRILLO, FRANCISCO XAVIER. "APLICACIONES CLÍNICAS DE LA EVALUACIÓN Y MODIFICACION DE CONDUCTA. ESTUDIO DE CASOS". Ed. Pirámide.

Aquesta obra comença amb una introducció sobre els aspectes bàsics de l'enfocament conductual en psicologia clínica, segueix amb l'estudi de diversos casos (16 capítols) i acaba amb l'estudi de l'eficàcia de l'Avaluació i Modificació de la Conducta. L'aportació més important d'aquesta obra és l'ajut que, per perfilar els coneixements sobre les tècniques i aplicacions clíniques de l'Avaluació i Modificació de la Conducta pot oferir l'anàlisi de l'avaluació i el tractament donat a un pacient determinat amb un problema concret.

HEGARTY, S., A. i CLUNIES ROSS, L. "APRENDER JUNTOS. LA INTEGRACIÓN ESCOLAR". Ed. Morata. Aquesta obra parteix de l'anàlisi efectuat pels autors a setanta centres educatius. Una anàlisi que examina, de forma detallada, com els professors integren a les seves classes als nins que tenen necessitats especials i descriu els canvis que es produeixen en l'organització escolar i els problemes més freqüents que es presenten apuntant possibles solucions i alternatives.

RESPECTANT LES VALORACIONS QUE SOBRE EL TEMA DE LA RESPONSABILITAT CIVIL HAN FET ELS DISTINTS CLAUSTRES DE PROFESSORS, I CONSIDERANT QUE MENTRES QUE LA COMUNITAT EDUCATIVA NO RECOBRI LA TRANQUILITAT QUE PERMETI LA REALITZACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS LA COMISSIÓ EXECUTIVA DE L'STEI REUNIDA EN EL DIA D'AVUI HA ACORDAT:

- AJORNAR LA FIRA EXPODIDÀCTICA 88.
- COMUNICAR AQUESTA DECISIÓ AL COMITÈ ORGANITZADOR
- DEMANAR ALS CLAUSTRES QUE ENS FACIN ARRIBAR LES SEVES SUGGERÈNCIES RESPECTE A L'ORGANITZACIÓ DE LA MOSTRA I A LES ACTIVITATS QUE DINS ELLA MATEIXA ES PUGUIN ORGANITZAR.

RECINTE FIRAL DEL POLÍGON DE LLEVANT DEL 10 AL 15 DE MAIG DE 1988

AJORNADA

EXPODIDÀCTICA '88

LA MOSTRA PER A PROFESSIONALS DE L'ENSENYAMENT

STEI
ucste

IFEBAL
Institut Federat de les Illes Balears